

Nr 5.

Godkänd av första kammaren den 21 juni 1920.

Godkänd av andra kammaren den 21 juni 1920.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1921 femte huvudtitel, innefattande anslagen till socialdepartementet.

(Statsutskottets utlåtanden nr 5, 18, 53, 126—128, 130, 154, 167, 168, 172—174, 194, 198, 210, 216, 222, 223, statsutskottets memorial nr 68, 145 och 215, sammansatta stats- och lagutskottets nr 2 utlåtanden nr 2 och 3 samt sammansatta stats-, bevillnings- och första lagutskottets utlåtande nr 2.)

Till Konungen.

I avseende å regleringen av utgifterna under riksstatens för år 1921 femte huvudtitel, innefattande anslagen till socialdepartementet, får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Departementet.

1:o) Uti den till riksdagen den 7 januari 1920 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov i avseende å femte huvudtiteln, innefattande anslagen till socialdepartementet, har Eders Kungl. Maj:t för beredande av avlöning åt departementschefen i samma departement under år 1921 upptagit det för närvarande under riksstatens sjätte huvudtitel uppförda ordinarie anslaget till departementschefen med oförändrat belopp, 17,000 kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen för *beredande av avlöning åt departementschefen i socialdepartementet* från och med år 1921 upptagit det för närvarande under riksstatens sjätte huvudtitel uppförda ordinarie anslaget med oförändrat belopp, 17,000 kronor.

2:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 409) anmält, har riksdagen till *provisorisk löneförhöjning för departementschefen* anvisat ett förslagsanslag, högst, 7,000 kronor.

3:o) I förslaget till riksstat för år 1921 har Eders Kungl. Maj:t upptagit anslagen till socialdepartementets egna arbetskrafter i övrigt på följande sätt, nämligen departementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli, ordinarie anslag, 182,900 kronor;

övergångsstat, ordinarie anslag, förslagsanslag, högst, 15,600 kronor; samt

upprätthållande av departementets verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, extra anslag, förslagsanslag, högst, 10,500 kronor.

Detta förslag grundar sig på Eders Kungl. Maj:ts i den till riksdagen den 7 januari 1920 avlätna propositionen, nr 3, gjorda framställningen om ändrad organisation av statsdepartementen och därav föranledda anslagsbehov.

Såsom riksdagen förut i särskild skrivelse (nr 19) anmält, har riksdagen ej mindre å ordinarie stat uppfört

dels för *departementets avdelning av Eders Kungl. Maj:ts kansli* ett anslag å 182,900 kronor;

dels ock till *övergångsstat för departementet* ett förslagsanslag, högst, 15,600 kronor;

än även, utöver nyssberörda anslag, å extra stat för *upprätthållande av departementets verksamhet* anvisat ett förslagsanslag, högst, 10,500 kronor.

Sociala verk och inrättningar.

4:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 1) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *upprätthållande av riksförsäkringsanstaltens verksamhet*, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag å 1,123,400 kronor.

5:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2) att för ersättning till postverket för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 11,700 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad sålunda föreslagits, får alltså anmäla, att riksdagen för *ersättning till postverket för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar för riksförsäkringsanstalten* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 11,700 kronor.

6:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 3) har riksdagen för *ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med uppbörd och utbetalningar m. m. för riksförsäkringsanstalten* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 39,300 kronor.

7:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 4) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *upprätthållande av försäkringsrådets verksamhet*, utöver anslaget å ordinarie stat, på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag av 55,000 kronor.

8:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 5)

dels fastställa sådan ändring i den ordinarie staten för socialstyrelsen, att därå från och med år 1921 uppföres ytterligare en tjänsteman i andra lönegraden (förste byråingenjör) med en årlig avlöning av 5,800 kronor, därav 3,600 kronor lön, 1,800 kronor tjänstgöringspenningar och 400 kronor ortstillägg, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra med likaledes 500 kronor efter ytterligare fem år;

dels förklara, att för denne befattningshavare skola i tillämpliga delar lända till efter rättelse de villkor och bestämmelser, som enligt kungörelse den 27 juni 1914 äro gällande för åtnjutande av avlöningsförmåner från socialstyrelsens ordinarie stat, ävensom att, därest den nu å extra stat anställde förste byråingenjören med ikraftträdandet av berörda ändring i socialstyrelsens stat tillträder ifrågavarande befattning å ordinarie stat, honom må tillerkännas rätt att för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han omedelbart dessförinnan på grund av stadigvarande förordnande bestritt befattningen å extra stat;

dels medgiva, att sjökaptenen Erik Axel Fredrik Eggert må från och med år 1920, så länge han fortfarande tjänstgör i sin befattning som extra byråassistent för sjöfartsärenden, komma i åtnjutande av ett personligt ålderstillägg av 500 kronor, att utgå från vederbörande förslagsanslag till ålderstillägg;

dels ock från och med år 1921 höja det ordinarie anslaget till socialstyrelsen med 5,800 kronor eller till 207,900 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag om uppförande av ytterligare en tjänsteman av andra lönegraden å socialstyrelsens ordinarie stat har riksdagen funnit sig böra bifalla. Då riksdagen ej heller i övrigt funnit

skäl till erinran mot vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, får riksdagen sålunda anmäla, att riksdagen

dels fastställt sådan ändring i den ordinarie staten för socialstyrelsen, att därå från och med år 1921 uppföres ytterligare en tjänsteman i andra lönegraden (förste byråingenjör) med en årlig avlöning av 5,800 kronor, därav 3,600 kronor lön, 1,800 kronor tjänstgöringspenningar och 400 kronor ortstillägg, vartill kunna komma två ålderstillägg till lönen, det ena med 500 kronor efter fem år och det andra med likaledes 500 kronor efter ytterligare fem år;

dels förklarat, att för denne befattningshavare skola i tillämpliga delar lända till efter rättelse de villkor och bestämmelser, som enligt kungörelse den 27 juni 1914 äro gällande för åtnjutande av avlöningsförmåner från socialstyrelsens ordinarie stat ävensom att, därest den nu å extra stat anställde förste byråingenjören med ikraftträdandet av berörda ändring i socialstyrelsens stat tillträder ifrågavarande befattning å ordinarie stat, honom må tillerkännas rätt att för åtnjutande av löneförhöjning genom ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid, han omedelbart dessförinnan på grund av stadigvarande förordnande bestritt befattningen å extra stat;

dels medgivit, att sjökaptenen Erik Axel Fredrik Eggert må från och med år 1920, så länge han fortfarande tjänstgör i sin befattning som extra byråassistent för sjöfartsärenden, komma i åtnjutande av ett personligt ålderstillägg av 500 kronor, att utgå från vederbörande förslagsanslag till ålderstillägg;

dels ock från och med år 1921 höjt det *ordinarie anslaget till socialstyrelsen* med 5,800 kronor eller till 207,900 kronor.

9:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 6) har riksdagen *för upprätthållande av socialstyrelsens verksamhet*, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 78,300 kronor.

10:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 7) att för anordnande av en allmän bostadsräkning vid årsskiftet 1920—1921 i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över civilärenden den 7 januari 1920 angivna grunder på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 75,000 kronor.

I likhet med departementschefen anser riksdagen det vara ett allmänt intresse, att en bostadsräkning, avseende städer och stadsliknande samhällen, med vissa mellanrum kommer till stånd, då härigenom en mera tillförlitlig och ingående kunskap om förhållandena på bostadsmarknaden vinnes. Huruvida den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna tidpunkten

för bostadsräkningens företagande kan anses vara den i alla avseenden lämpligaste, har riksdagen dock, särskilt på grund av de nu rådande av hyresreglering m. m. beroende bostadsförhållandena funnit kunna ifrågasättas. Den omständigheten att de uppgifter rörande hyror å olika orter, som vid undersökningen ifråga erhållas, måste anses vara av stort värde för socialstyrelsens beräkningar rörande levnadskostnadernas förändringar och sålunda av vikt för såväl statens som kommunal och enskild lönepolitik talar emellertid för en skyndsam utredning i ifrågavarande avseende. På grund härav och i betraktande av att dels allmän folkräkning, dels kommunal bostadsräkning inom Stockholm och Göteborg vid angivna tidpunkt äga rum, har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag.

Riksdagen har alltså för *anordnande av en allmän bostadsräkning vid årsskiftet 1920—1921* i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över civilärenden den 7 januari 1920 angivna grunder på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 75,000 kronor.

11:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 8) att för anordnade av en allmän levnadskostnadsundersökning i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över civilärenden den 7 januari 1920 angivna grunder bevilja ett anslag av 80,000 kronor samt därav på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 40,000 kronor.

Att den under åren 1913—1914 företagna levnadskostnadsundersökningen kommit till stort gagn därigenom, att densamma lagts till grund för socialstyrelsens beräkningar rörande levnadskostnadernas förändringar samt till följd därav också använts till ledning såväl för staten vid bestämmandet av dyrtids- och ortstillägg för dess befattningshavare som med avseende å avlöningsförhållandena inom kommunal och enskild verksamhet, synes riksdagen obestridligt. Då emellertid denna undersöknings resultat med hänsyn till de under krisåren försiggångna förändringarna av konsumtionen numera torde hava förlorat sin praktiska användbarhet, synes en ny allmän levnadskostnadsundersökning vara av behovet påkallad. Riksdagen, som sålunda ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, vill emellertid, i betraktande av den avgörande inverkan, ifrågavarande undersökning kommer att utöva på avlöningsförhållandena för flertalet löntagare i samhället, betona nödvändigheten av, att insamlingen av det behövliga materialet sker på ett såväl allsidigt som objektivt sätt och att vid insamlingen användas personer, vilkas omdöme, såvitt möjligt är, icke påverkas av egna, med prisbildningen förbundna intressen.

Under hänvisning till vad sålunda anförts får riksdagen anmäla, att riksdagen för *anordnande av en allmän levnadskostnadsundersökning* i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över civilärenden den 7 januari 1920 angivna grunder beviljat ett anslag av 80,000 kronor samt därav på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 40,000 kronor.

12:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 9) att för en undersökning rörande livsmedelsförbrukningen och levnadskostnaderna bland de mindre bemedlade klasserna av landsbygdens befolkning på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 20,000 kronor.

I likhet med de av socialstyrelsen tillkallade sakkunniga, vilka representerat, bland annat landtbruksstyrelsen, folkhushållningskommisionen, Sveriges allmänna lantbrukssällskap, Svenska lantarbetsgivareföreningens fullmäktige och Svenska lantarbetareförbundet, anser riksdagen ifrågavarande undersökning böra slutföras och får alltså anmäla, att riksdagen för *en undersökning rörande livsmedelsförbrukningen och levnadskostnaderna bland de mindre bemedlade klasserna av landsbygdens befolkning* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 20,000 kronor.

13:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 427) anmält, har riksdagen på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag av 144,000 kronor att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande och användas till ersättning åt förlikningsmän m. m. för *medling i arbetstvister*.

14:o) Såsom i särskild skrivelse (nr 427) anmälts, har riksdagen till bestridande av kostnaderna för *en central skiljenämnd för vissa arbetstvister* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag av 60,000 kronor.

15:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 427) anmält, har riksdagen såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för *särskilda skiljedomare i arbetstvister* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag av 20,000 kronor.

16:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 11) att på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag av 200,000 kronor att för befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket utgå i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande grunder.

Då riksdagen funnit Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag tillräckligt motiverat samt icke haft något att erinra mot storleken av det för ändamålet ifråga äskade anslagsbeloppet, har riksdagen på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag av 200,000 kronor att för

befrämjande och organiserande av den offentliga arbetsförmedlingen i riket utgå i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande grunder.

17:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 12) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag av 30,000 kronor att i huvudsaklig enlighet med nu gällande grunder utgå *såsom bidrag till resekostnader för medellösa arbetsökande, som av arbetsförmedlingsanstalt anvisats arbete å annan ort än där de vistas.*

18:o) Såsom i särskild skrivelse (nr 410) anmälts, har riksdagen för *bekämpande av arbetslösheten*, i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över civilärenden den 15 mars 1920 angivna grunder på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 1,000,000 kronor.

19:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit (punkt 14) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, såsom *bidrag till internationella föreningen för arbetslöshetens bekämpande* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 750 kronor.

20:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts gjorda framställning (punkt 15) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, såsom *bidrag till det mellanfolkliga arbetsamtet i Basel* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 750 kronor.

21:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 16) att *dels* fastställa sådan ändring i den ordinarie staten för yrkesinspektionen, att ortstillägget för yrkesinspektrisen skall från och med år 1921 utgå med ett till 300 kronor förhöjt belopp samt hennes sammanlagda avlöning sålunda utgöra 3,900 kronor;

dels, vid bifall härtill, från och med år 1921 höja det ordinarie anslaget till yrkesinspektionen med 100 kronor till 164,100 kronor;

dels ock till personligt lönetillägg åt yrkesinspektrisen Kerstin Hesselgren å extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 1,000 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, har alltså,

dels fastställt sådan ändring i den ordinarie staten för yrkesinspektionen, att ortstillägget för yrkesinspektrisen skall från och med år 1921 utgå med ett till 300 kronor förhöjt belopp samt hennes sammanlagda avlöning sålunda utgöra 3,900 kronor;

dels från och med år 1921 höjt det *ordinarie anslaget till yrkesinspektionen* med 100 kronor till 164,100 kronor;

dels ock till personligt lönetillägg åt yrkesinspektрисen Kerstin Hesselgren å extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 1,000 kronor.

22:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen (punkt 17) att för upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 54,050 kronor.

Vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, har icke givit riksdagen anledning till erinran, och får riksdagen sålunda anmäla, att riksdagen *för upprätthållande av yrkesinspektionens verksamhet*, utöver anslaget å ordinarie stat, å extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 54,050 kronor.

23:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18) att såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 8,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit skäl motsätta sig Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har alltså såsom *bidrag till bestridande av kostnaderna för den av föreningen för arbetarskydd i Stockholm anordnade permanenta utställningen av skyddsanordningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 8,000 kronor.

24:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 333) anmält, har riksdagen från och med år 1921 under femte huvudtiteln uppfört följande ordinarie anslag, nämligen till statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö ett bestämt anslag å 89,100 kronor och ett förslagsanslag å 200,000 samt till statens tvångsarbetsanstalt i Landskrona ett bestämt anslag å 36,400 kronor och ett förslagsanslag å 130,000 kronor.

25:o) Såsom av riksdagen i särskild skrivelse (nr 399) anmälts, har riksdagen för *anordnande av en ny statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag å 50,000 kronor.

26:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 21) att på extra stat för år 1921 anvisa *dels* till avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid statens vårdanstalt å Salbohed för alkoholister ett förslagsanslag, högst, 21,885 kronor, *dels ock* till bidrag för driftkostnaderna i övrigt för samma anstalt ett förslagsanslag av 69,940 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag, i vad detsamma avser anställande vid Salbohedsanstalten av ytterligare en vårdare samt de ogifta vårdarnas

jämställande i avlöningshänseende med den gifte vårdaren, har riksdagen ansett sig böra bifalla. Likaså har riksdagen icke funnit skäl till erinran mot förslaget om förhöjning av den extra vårdarens lön.

Vad däremot beträffar det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslaget för anstaltens drift, har riksdagen funnit vissa av anstaltsstyrelsen beräknade utgiftsposter vara väl högt tilltagna, och synes det riksdagen likaledes, att inkomsten av till anstalten hörande jordbruk och trädgård bör vid rationell skötsel kunna uppbringas till något högre belopp än vad styrelsen beräknat. Riksdagen har sålunda ansett, att en nedsättning i det äskade anslagsbeloppet bör kunna äga rum med omkring 4,000 kronor, och har för den skull begränsat detsamma till 66,000 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen på extra stat för år 1921 anvisat dels till *avlöningar och vikariatsersättningar åt befattningshavare vid statens vårdanstalt å Salbohed för alkoholister* ett förslagsanslag, högst, 21,885 kronor, dels ock till *bidrag för driftkostnaderna i övrigt för samma anstalt* ett förslagsanslag av 66,000 kronor.

27:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1921 anvisat

dels ett förslagsanslag av 100,000 kronor såsom bidrag till *erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader,*

dels ett förslagsanslag av 17,000 kronor till bestridande av statens kostnader för *farliga alkoholister, handräckning, läkarutlåtanden, vittnesersättningar m. m.,*

dels ett reservationsanslag av 10,000 kronor såsom bidrag till *anordnande av erkända alkoholistanstalter,*

dels ock ett förslagsanslag, högst, 3,600 kronor, till *sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ärenden rörande alkoholistvården,*

ävensom medgivit,

att jord, som står under kronans omedelbara disposition eller som tillhör någon av de under bruk och bergverk för nödigt skogsfång upplåtna allmänningar eller någon av de genom domänstyrelsens försorg utarrenderade kronoegendomar, vilka icke upplåtits till förenade mötespassevolanskassornas fond, stuterierna eller Vadstena krigsmanshusfond, må, efter av Eders Kungl. Maj:t i varje särskilt fall verkställd prövning, utan särskild ersättning till kronan på de villkor i övrigt, Eders Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma, upplåtas till landsting, kommun, förening, stiftelse eller annan för anordnande av allmän alkoholistanstalt.

28:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit (punkt 23) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, medgivit, att av det på extra stat för år 1920 upptagna förslagsanslaget av 100,000 kronor till bidrag till erkända och enskilda alkoholistanstalters driftkostnader må, utöver enligt kungörelsen den 27 oktober 1916 angående statsbidrag till driftkostnaderna vid alkoholistanstalter utgående statsbidrag, beträffande år 1920 utgå dels till erkända och enskilda alkoholistanstalter ett tilläggsbidrag med högst en krona för vård dag, dels ock till erkända sådana anstalter ett extra garantibidrag med högst en krona för dag och vårdplats, allt enligt de villkor, som Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

29:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom framlagda förslag (punkt 24) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, dels till främjande av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder på extra stat för år 1921 anvisat ett belopp av 25,750 kronor, därav ett förslagsanslag, högst, 22,750 kronor, och ett reservationsanslag å 3,000 kronor;

dels beslutat, att av nämnda förslagsanslag, högst, 22,750 kronor, skola under de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t prövas lämpliga, utgå:

a) till främjande av svenska sällskapets för nykterhet och folkuppfostran, det år 1837 stiftade nykterhetssällskapets verksamhet.....	kronor 10,000: —
b) till främjande av järnvägsmännens helnykterhetsförbunds verksamhet.....	» 2,000: —
c) till främjande av Sveriges nykterhetssällskaps representantförsamlings upplysningsbyrås verksamhet.....	» 10,000: —
d) såsom bidrag till uppehållande av internationella byråns i Lausanne för alkoholismens bekämpande verksamhet.....	» 750: —
	<hr/>
	Summa kronor 22,750: —

dels ock beslutat, att ovannämnda reservationsanslag å 3,000 kronor skall ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för främjande på annat sätt av nykterhet och motarbetande av dryckenskapens följder.

30:o) I punkt 25 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan å den proposition, som kunde komma att i ämnet avlätas, för vidtagande av vissa förberedande åtgärder för genomförandet av allmän sjukförsäkring på extra stat för år 1921 beräkna ett förslagsanslag om 900,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i skrivelse till riksdagen tillkännagivit, att Eders Kungl. Maj:t icke komme att till innevarande riksdag avlåta proposition i ämnet, i följd varav medel för berörda ändamål ej vidare behövde beräknas å 1921 års stat.

Om vad sålunda förekommit, har riksdagen velat härigenom erinra.

31:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26) att för beredande av extra statsbidrag för år 1920 åt sjukkassor, som registrerats enligt lagen om sjukkassor den 4 juli 1910, på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag av 1,500,000 kronor att fördelas i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande grunder.

I sammanhang med Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning har riksdagen till behandling förehaft två motioner, vari hemställts, att första och andra styckena under avdelning A) i Eders Kungl. Maj:ts nådiga kungörelse angående statsbidrag åt sjukkassor den 4 juli 1910 må erhålla följande förändrade lydelse:

1) »dels 2 kronor för varje medlem, fortsättningskassa dock allenast 50 öre för medlem, därvid antalet medlemmar skall beräknas efter förhållandena den 31 december nästföregående år; dock att för sjukkassemedlem, som är medlem jämväl i annan sjukkassa, dylikt bidrag skall utgå med endast 1 krona».

2) »dels 25 procent av under nästföregående år utbetald kontant sjukhjälp till lägst 90 öre om dagen, eller för vård å sjukhus, som av sjukkassa bekostats, därvid bidraget utgår med högst 1 krona om dagen».

Därest detta förslag skulle vinna riksdagens bifall, har därjämte hemställts, att det sålunda beviljade högre statsbidraget måtte utgå från och med år 1920.

Till stöd för sitt förslag hava motionärerna anfört följande:

»Som känt är, har penningevärdets fall på de senaste åren haft till följd, att knappast någon verksamhet av ekonomisk natur kunnat uppehållas med den före kriget gällande valutans.

Emellertid har statsbidraget till det frivilliga sjukkasseväsendet utgått med oförändrat belopp enligt kungl. kungörelsen härom av den 4 juli 1910.

Visserligen hava sjukkassornas sjuka medlemmar från och med den 1 maj 1918 av statsmedel tillerkänts ett extra bidrag till sjukhjälpen av 50 öre per dag, men statsbidraget till sjukkassorna själva har under tiden icke undergått någon förändring i det ursprungligen fastställda beloppet.

Statsbidrag till registrerad sjukkassa utgår efter huvudsakligen tvenne olika grunder, dels med ett årligt bidrag av 1 krona för medlem

(förvaltningsbidrag) och dels med 25 öre för varje sjukdag, söndagar oräknade, dock högst 2 kronor per medlem den 31 december nästföregående år.

Rätt länge har inom sjukkassorna den meningen gjort sig gällande, att bidraget för antal sjukdagar icke utgår efter lämpliga grunder. Mera ändamålsenligt torde nämligen vara, att bidraget i fråga utginge med en viss, alltid lika procent av den lämnade sjukhjälp, då sjukkassa skulle kunna meddela sådan i mera vidsträckt omfattning för måttliga avgifter. För lämnad sjukhjälp av en krona om dagen erhåller nu sjuk-kassa åter från staten en fjärdedel härav, men för en sjukhjälp av fyra kronor om dagen blott en sextondedel. Olägenheterna härav framtråda numer på ett helt annat sätt än tidigare, då på grund av penningevärdets fall medlemskap huvudsakligen sökes i sjukkassas högre och även mera riskfyllda klasser. Statens bidrag för lämnad sjukhjälp borde därför i stället utgå med 25 procent härav, oberoende sjukhjälps storlek. Härigenom skulle sjukkassa erhålla statsbidrag i förhållande till sjukhjälps storlek och effektivitet, vilket lär kunna anses vara rimligt, då dylikt bidrag ej utgår för högre sjukhjälp än 4 kronor om dagen. Begränsningen av bidraget till 2 kronor per medlem borde i följd härav också bortfalla.

Bidraget av 1 krona för medlem till sjukkassas förvaltningskostnader lär icke länge fylla det tidigare avsedda behovet. Kostnaderna för papper, tryck, annonser, postporton, lokalhyror m. m. hava stigit avsevärt sedan år 1910. Bemälda bidrag torde nu lämpligen böra utgå med 2 kronor för medlem.

I Danmark, där det också förekommer frivillig sjukkasseverksamhet, lämnar staten ett vida kraftigare bidrag härtill än fallet är hos oss. År 1918 utgjorde statsbidraget i detta land 5,978,989 kronor, därav i extra bidrag på grund av dyrtiden och spanska sjukan 958,033 kronor. I vårt land torde statens hela bidrag till sjukkasseväsendet icke hava uppgått till halva detta belopp. I Danmark utgår också bidraget efter samma grunder som här förordade, 2 kronor per medlem och 25 procent av lämnad sjukhjälp.

Ovan berörda synpunkter hava ett flertal sjukkassor redan tidigare önskat få framförda för riksdagen. Att likväl först nu en framställning kommit till stånd har berott därpå, att man velat avvakta det väntade förslaget till obligatorisk sjukförsäkring. Detta förslag, nu framlagt, lär emellertid knappast kunna föranleda en omedelbar lösning av sjukförsäkringsfrågan, med tagen hänsyn icke minst till förslagets omfattning i ekonomiskt hänseende. Tanke på en ny utredning av den viktiga frågan har också redan tagit sig uttryck i en nyinkallelse av kommit-

terade med utvidgad sammansättning för viss omarbetning av förslaget. Det torde därvid, eller, om icke förr, vid riksdagens handläggning av ärendet komma att visa sig, att omarbetningen måste gå längre än nu blivit förutsatt. Under sådana förhållanden synes det i varje fall påkallat, att de nuvarande sjukförsäkringarna till vidare erhålla det här föreslagna, förstärkta stödet för att alljämt kunna fylla sin samhällsviktiga uppgift.

Det torde också böra framhållas, att sjukförsäkringarna år 1918 fingo göra kännbara uppoffringar i ekonomiskt hänseende på grund av farsoten spanska sjukan. Så exempelvis kom på åtta av de större sjukförsäkringarna, för vilka klar statistik nu föreligger, ett belopp i hjälpmedel av ej mindre än 1,336,198 kronor på grund av denna farsot.

I saknad av statistik kan här icke lämnas några närmare uppgifter å den ökning i statsbidraget, som skulle bli en följd av ett bifall till denna motion, men torde vederbörande utskott kunna inhämta önskade uppgifter härom från kungl. socialstyrelsen.

En överslagsberäkning synes emellertid giva vid handen, att denna ökning håller sig inom en sådan ram, att den utan större svårighet låter sig inordna bland statsutgifterna.»

Över ifrågavarande motion har riksdagens vederbörande utskott i vederbörlig ordning införskaffat socialstyrelsens yttrande. Styrelsen har därvid anfört följande:

»Bidrag av statsmedel till registrerade sjukförsäkringar utgår för närvarande dels enligt k. kungörelsen den 4 juli 1910 och dels till sjukförsäkringar, som meddela moderskapshjälp, enligt k. kungörelsen den 30 juni 1913. Enligt förstnämnda kungörelse utgår sådant bidrag med

a) 1 krona för varje medlem i sjukförsäkring och 25 öre för varje medlem i fortsättningskassa; dock att för sjukförsäkringsmedlem, som tillhör jämväl annan sjukförsäkring, bidraget utgår med allenast 50 öre;

b) 25 öre för varje sjukdag, söndagar oräknade, för vilken under nästföregående år kontant sjukhjälp från kassan utgått med minst 90 öre eller vård å sjukhus av kassan bekostats; dock för sjukförsäkringen minst 50 öre och högst 2 kronor samt för fortsättningskassa högst 50 öre per medlem; samt

c) ett belopp lika med fjärdedelen av kassans utgifter under nästföregående år för läkarvård och läkemedel åt medlemmarna; dock för sjukförsäkring högst 1 krona och för fortsättningskassa högst 25 öre per medlem.

Statsbidrag beräknas icke för medlem, vilken tillförsäkrats sjukhjälp till belopp, överstigande 4 kronor för dag.

Genom kungörelsen den 30 juni 1913 angående statsbidrag åt sjuk-kassor, som meddela moderskapshjälp, har sjukkassa, som bereder detta understöd, tillerkänts ett statsbidrag med 60 öre för varje dag, för vilken under nästföregående år moderskapshjälp i penningar lämnats med minst 90 öre eller vård å förlossningsanstalt bekostats. Icke heller detta statsbidrag må utgå för medlem, som av kassan tillförsäkrats kontant sjukhjälp eller moderskapshjälp till högre belopp än 4 kronor per dag.

Utöver dessa bidrag hava för åren 1918 (tiden 1 maj—31 december) och 1919 beviljats extra statsbidrag åt registrerade sjuk-kassor. Enligt k. kungörelserna den 31 maj 1918 och den 13 juni 1919 har detta senare bidrag, som av Kungl. Maj:t äskats jämväl för innevarande år, med i författningen angivna förbehåll utgått med 50 öre för varje dag, för vilken kontant sjukhjälp eller moderskapshjälp utgivits av kassan med minst 90 öre; dock att för medlem, som tillhör även annan registrerad sjuk-kassa, bidraget utgår med allenast 25 öre för dag.

Extra statsbidrag utgår icke för medlem, som av sjuk-kassan uppburit sjuk- eller moderskapshjälp till högre belopp än 4 kronor per dag, och icke heller för sjuk-dagar, för vilka ersättning skall utgivas enligt lagen om försäkring för olycksfall i arbete den 17 juni 1916.

Med avseende på storleken av de understöd, som staten för närvarande bereder det frivilliga sjuk-kasseväsendet, må vidare framhållas, att riksstaten för år 1920 upptager följande anslag, nämligen:

a) sjuk-kasseväsendets befrämjande	kronor 1,700,000: —
b) sjuk-kassor, som bereda moderskapshjälp	» 110,000: —
c) extra statsbidrag åt sjuk-kassor	» 1,500,000: —
	<hr/>
	eller tillhopa kronor 3,310,000: —

Förevarande båda lika lydande motioner beröra endast det statsbidrag, som utgår jämlikt k. kungörelsen den 4 juli 1910. Enligt motionärernas förslag skulle först och främst en fördubbling ske av det bidrag, som, på sätt ovan anförts, beräknas i förhållande till antalet medlemmar i kassan.

Vidare hava motionärerna föreslagit, att i stället för det nuvarande bidraget av 25 öre per sjukdag, söndagar frånräknade, skulle träda ett bidrag, motsvarande 25 procent av utav sjuk-kassan utbetald kontant sjukhjälp om lägst 90 öre per dag, eller av kassan bekostad sjukhusvård. Den nuvarande begränsningen av denna del av statsbidraget med hänsyn till kassans medlemsantal skulle samtidigt upphävas. Någon förhöjning av den del av bidraget, som beräknas i förhållande till ut-

gifterna för läkarvård och läkemedel, har däremot icke av motionärerna ifrågasatts.

Slutligen hemställa motionärerna, att det högre statsbidraget skulle utgå från och med år 1920.

Med avseende på den del av statsbidraget, som utgår i förhållande till den kontanta sjukhjälp, överensstämna motionärernas yrkande i allt väsentligt med den underdåniga framställning om ändrade grunder för statsbidrag åt sjukkassor som den 12 februari 1918 gjordes av rikssjukkassornas centralorganisation. Över denna framställning har styrelsen den 28 februari 1918 avgivit infordrat underdånigt utlåtande. I detta utlåtande, som återgivits i allt väsentligt i Kungl. Maj:ts proposition (nr 236) till 1918 års riksdag angående beredande av extra statsbidrag till registrerade sjukkassor, förklarade sig styrelsen, med hänsyn till i främsta rummet den väntade lagstiftningen om obligatorisk sjukförsäkring, icke kunna förorda den gjorda framställningen. Under åberopande av i nämnda utlåtande anförda synpunkter, vill styrelsen här ytterligare framhålla, att sedan förslaget till lagstiftning om allmän sjukförsäkring numera avgivits, ännu mindre anledning torde föreligga att vidtaga någon ändring med avseende på själva grunderna för statens understöd åt den frivilliga sjukkasserörelsen.

I princip måste dessutom denna fråga anses vara avgjord, då riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag år 1918 beviljade medel för beredande av extra statsbidrag. Vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 22 mars 1918 av detta ärende förklarade sig nämligen departementschefen med hänsyn till rikssjukkassornas centralorganisations ovannämnda framställning finna det uppenbart, att någon ändring av själva grunderna för statsbidraget då icke kunde ifrågasättas. I sitt beslut om det extra statsbidraget gjorde icke heller riksdagen någon invändning mot vad sålunda anförts.

Vad därefter angår den av motionärerna föreslagna fördubblingen av den del av statsbidraget, som utgår i direkt förhållande till antalet medlemmar i kassan, må till en början framhållas, att härigenom icke någon rubbning skulle ske i de år 1910 fastställda grunderna för statens understöd åt sjukkasseverksamheten. Tvärtom skulle en dylik förhöjning kunna betraktas närmast som en återgång till förutsättningarna vid sjukkasselagens tillkomst. Här berörda del av statsbidraget utgör nämligen en direkt avläggare av det tidigare till sjukkassorna utgående så kallade förvaltningsbidraget. Liksom detta har även det nuvarande medlemsbidraget till huvudsaklig uppgift att täcka sjukkassornas förvaltningsuppgifter, vilka det ansetts rimligt att staten skulle bestrida eller åt-

minstone i väsentlig grad övertaga. Vid tiden för sjukkasselagens tillkomst torde ock de nu utgående beloppen, 1 krona per medlem i sjuk-kassa och 25 öre per medlem i fortsättningskassa, hava något så när motsvarat de faktiska förvaltningskostnaderna, beräknade i genomsnitt per medlem för samtliga sjukkassor. Det betydligt ökade förvaltningsarbete, som 1910 års sjukkasselag medfört, har dock ansenligt stegrat dessa utgifter. Härtill har vidare kommit dyrtiden med dess våldsamt ökade arbets- och materialpris. Enligt en inom styrelsen verkställd utredning uppgingo år 1918 förvaltningskostnaderna i medeltal för hela riket till 1 krona 92 öre per medlem inom de egentliga sjukkassorna och till 48 öre inom fortsättningskassorna. Även sedermera har stegringen fortgått och en liknande beräkning för innevarande år skulle sannolikt komma att uppvisa betydligt högre siffror.

Under förutsättning att en förhöjning av statens bidrag till de registrerade sjukkassorna över huvud taget för närvarande anses böra ifrågakomma, finner styrelsen därför goda skäl tala för bifall till vad motionärerna i förevarande hänseende föreslagit. En dylik förhöjning skulle ock direkt stärka den frivilliga sjukvårdsrörelsens ekonomiska ställning och underlätta dess återhämtning efter de stora offer, som spanska sjukan under de båda sistförflutna åren ålagt densamma, och som för år 1918 ensamt, enligt inom styrelsen verkställda beräkningar, uppgingo till omkring 3,5 millioner kronor.

Vidkommande slutligen motionärernas hemställan att vid bifall till motionerna det sålunda beviljade statsbidraget måtte utgå redan från och med 1920, vill styrelsen framhålla, att då detta yrkande torde avse det statsbidrag, som sökes och utbetalas under innevarande år på grundval av uppgifter, som gälla verksamheten under år 1919, ett bifall till detsamma skulle i avsevärd grad öka arbetet med bidragets beräkning och utbetalning. Vid den tidpunkt, då riksdagens beslut kan väntas föreligga och kungörelse i ämnet utfärdats, torde nämligen statsbidrag för innevarande år redan hava hunnit beviljas och utbetalas till ett stort antal sjukkassor. Härtill kommer, att ett bifall till motionerna förutsätter att ny ansökan om statsbidrag ingives, åtföljd av nya uppgifter till bestyrkande av kassans rätt till statsbidraget. En eventuell förhöjning av eller ändring i grunderna för statens bidrag till sjukkaserverksamheten synes därför lämpligen böra tillämpas först i fråga om det statsbidrag, som utgår under år 1921.

De synpunkter, styrelsen här gjort gällande, hava i allt väsentligt biträtts av Sociala rådets sektion för sjukkasseeväsen (sjukkassenämnden). Vid sammanträde den 29 och 30 dennes förklarade sig sålunda sektio-

nen icke kunna förorda motionerna, i vad de avse en ändring, i enlighet med motionernas senare del, av grunderna för statsbidragets utgående. Däremot tillstyrkte sektionen för sin del den i motionernas första del föreslagna förhöjningen.

Enligt inom styrelsen verkställda, approximativa beräkningar, skulle, vid bifall till motionerna i deras helhet, krävas en förhöjning av anslaget till sjukkasseväsendets befrämjande från 1,700,000 till 3,500,000 kronor. Av den beräknade ökningen, 1,800,000 kronor, hänföra sig till 700,000 kronor till den i motionernas första del föreslagna förhöjningen och 1,100,000 kronor till ändringen enligt motionernas senare del.»

Beträffande först motionärernas förslag om höjning av den del av statens bidrag till de registrerade sjukkassorna, som utgår i direkt förhållande till antalet medlemmar i respektive kassor, har riksdagen funnit härför anförda skäl och därvid särskilt den omständigheten, att sjukkassornas förvaltningskostnader under senare åren ökats ådagalägga angelägenheten av, att sjukkassorna komma i åtnjutande av det ytterligare bidrag, som nu ifrågasatts. Riksdagen finner sig sålunda böra bifalla motionerna i denna del.

Motionärerna hava vidare föreslagit, att i stället för det nuvarande statsbidraget av 25 öre per sjukdag, söndagar oräknade, skulle träda ett bidrag, motsvarande 25 procent av utav sjukkassa utbetald kontant sjukhjälp om lägst 90 öre per dag eller av kassa bekostad sjukhusvård samt att den nuvarande begränsningen av denna del av statsbidraget med hänsyn till kassas medlemsantal skulle samtidigt upphävas. Denna motionärernas framställning har riksdagen däremot icke kunnat godtaga. Även om vissa skäl tala för en ändring i angiven riktning av grunderna för statens bidrag till sjukkasseverksamheten, torde dock i det läge, vari frågan om ordnandet av hela sjukkasseverksamheten och statens understöd åt denna nu befinner sig, ett beslut i överensstämmelse med motionerna på denna punkt icke vara tillräckligt motiverat. Riksdagen har därför funnit sig icke kunna bifalla motionärernas yrkande i denna del.

Motionärernas förslag om att det statsbidrag, som kan komma att beviljas, måtte utgå redan från och med innevarande år, finner sig riksdagen ej heller kunna bifalla, utan torde bestämmelsen om det förhöjda bidraget böra träda i tillämpning först från och med nästkommande år.

Vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Under åberopande av vad sålunda anförts, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels för beredande av *extra statsbidrag för år 1920 åt sjukkassor, som registrerats enligt lagen om sjukkassor den 4 juli 1910*, på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag av 1,500,000 kronor att fördelas i huvudsaklig överensstämmelse med nu gällande grunder;

dels ock i anledning av ovanberörda motioner för sin del beslutat, att sjukkassa och fortsättningskassa, som registrerats enligt lagen om sjukkassor den 4 juli 1910, må av statsmedel tilldelas 2 kronor för varje medlem, fortsättningskassa dock allenast 50 öre för medlem, därvid antalet medlemmar skall beräknas efter förhållandena den 31 december nästföregående år; dock att för sjukkasemedlem, som är medlem jämväl i annan sjukkassa, dylikt bidrag skall utgå med endast 1 krona.

32:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 27) att för understödjande av sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag av 110,000 kronor att fördelas i enlighet med de grunder och på de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, får sålunda anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *understödjande av sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd*, på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag av 110,000 kronor att fördelas i enlighet med de grunder och på de villkor, som av Eders Kungl. Maj:t bestämmas.

33:o Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 28) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 6,000 kronor, att ställas till Eders Kungl. Maj:ts förfogande för uppehållande under nämnda år av tillsyn över *understödsföreningarna*.

34:o Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 443) anmält, har riksdagen för gäldande av *kostnader för tillämpning av lagen om arbetstidens begränsning m. m.* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag av 150,000 kronor.

35:o Såsom i särskild skrivelse (nr 229) anmäls, har riksdagen för *upprätthållande av pensionsstyrelsens verksamhet m. m.*, utöver anslaget på ordinarie stat, på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag å 586,000 kronor.

36:o Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 340) anmält, har riksdagen på extra stat för år 1921 beviljat *dels* ett förslagsanslag av 16,075,000 kronor för *bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensions-*

tillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, dels ock ett förslagsanslag, högst, 5,850,000 kronor, att utgå som bidrag till täckande av statens kostnad för understöd enligt 33 § i lagen om allmän pensionsförsäkring åt de personer, som genom omförmälda lag den 8 juni 1915 blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen ävensom medgivit, att av förstnämnda förslagsanslag må gäldas kostnaderna för statens bidrag såväl till barntillägg för personer, som genom sistberörda lag den 8 juni 1915 blivit delaktiga i den allmänna pensionsförsäkringen, som ock till den jämlikt pensionsförsäkringslagen anordnade, på frivilliga avgifter grundade försäkring.

37:o) Såsom i särskild skrivelse (nr 338) anmälts, har riksdagen medgivit, dels att av det förslagsanslag, som kan komma att för år 1921 beviljas för bestridande av den på staten belöpande kostnad för pensionstillägg och understöd till de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, må för vidtagande av åtgärder till förebyggande och hävande av invaliditet jämlikt de föreskrifter, som av Eders Kungl. Maj:t meddelas, av pensionsstyrelsen under år 1921 disponeras ett belopp av högst 750,000 kronor; dels ock att av det förslagsanslag, som för år 1920 beviljats för bestridande av dylik kostnad, må för samma ändamål av pensionsstyrelsen under år 1920 disponeras, utöver förut till styrelsens förfogande ställt belopp om högst 500,000 kronor, ytterligare ett belopp av högst 150,000 kronor.

38:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 33) har riksdagen för ersättning till postverket för dess bestyr med pensionsutbetalningar m. m. på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 60,500 kronor.

39:o) På grund av vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit (punkt 34) har riksdagen för ersättning åt postsparbanken för dess bestyr med pensionsutbetalningar m. m. på extra stat för år 1921 beviljat ett förslagsanslag av 168,000 kronor att utgå enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder.

40:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för beredande av ersättning till häradskrivarna för upprättande av de i 14 § av lagen om allmän pensionsförsäkring omförmälda förteckningar på extra stat för år 1921 beviljat ett förslagsanslag å 50,000 kronor.

41:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36) att från och med år 1921 höja det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget

till fattigvården i allmänhet från 400,000 kronor med 300,000 kronor till 700,000 kronor.

Riksdagen, som funnit den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna förhöjningen av förevarande anslag erforderlig, får alltså anmäla, att riksdagen från och med år 1921 höjt det å ordinarie stat uppförda förslagsanslaget till *fattigvården i allmänhet* från 400,000 kronor med 300,000 kronor till 700,000 kronor.

42:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts framställning (punkt 37) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *understöd åt svenska fattigvårdsförbundet* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 19,400 kronor, därav 3,000 kronor såsom bidrag till ordnande av konsulentverksamhet för barnavård.

43:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 38) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *statsinspektion av fattigvården* å extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 49,650 kronor.

44:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 39) att till beredande av statsbidrag, enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder, till driftkostnaderna vid i lagen om fattigvård avsedda arbetshem å extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag om 100,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit skäl till erinran vare sig mot storleken av det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet eller mot de av departementschefen för statsbidragets i fråga åtnjutande förordade grunderna, har till beredande av statsbidrag, enligt i statsrådsprotokollet över civilärenden den 7 januari 1920 angivna grunder, till *driftkostnaderna vid i lagen om fattigvård avsedda arbetshem* å extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag om 100,000 kronor.

45:o) Såsom i särskild skrivelse (nr 288) anmäls, har riksdagen i riksstaten för år 1921 under femte huvudtiteln uppfört det nu under åttonde huvudtiteln med 78,000 kronor upptagna ordinarie anslaget till *allmänna barnhuset i Stockholm* med ett med 6,700 kronor till 84,700 kronor förhöjt belopp.

46:o) I förslaget till riksstat för år 1921 har Eders Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln upptagit anslaget till Frimurarbarnhuset, 2,750 kronor, samt anslaget till Barnhusen i landsorten, 28,380 kronor, med oförändrade belopp. Ifrågavarande anslag äro för närvarande uppförda under åttonde huvudtiteln.

Riksdagen har i riksstaten för år 1921 under femte huvudtiteln med oförändrade belopp uppfört *dels* ordinarie anslaget till *Frimurar-*

barnhuset 2,750 kronor, *dels ock* ordinarie anslaget till *Barnhusen i landsorten*, 28,380 kronor.

47:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41) att för understödjande av nationalföreningens mot emigrationen verksamhet på extra stat för år 1921 bevilja ett förslagsanslag, högst, 10,000 kronor.

Riksdagen, vars vederbörande utskott tagit del av den av centralstyrelsen för nationalföreningen mot emigrationen avgivna berättelsen över föreningens verksamhet under år 1918 ävensom av en ingiven statistik över handlagda ärenden å föreningens byråer under de tre första kvartalen sistlidet år, har ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag och får alltså anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *understödjande av nationalföreningens mot emigrationen verksamhet* på extra stat för år 1921 beviljat ett förslagsanslag, högst, 10,000 kronor.

48:o) I anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 42) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *understöd åt stiftelsen Hemmet Fristad* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 20,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

49:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43) att till uppehållande av verksamheten vid småbrukskolonin Emaus i Norrtälje på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 2,500 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

Av den i ämnet lämnade utredningen framgår, att verksamheten vid småbrukskolonin Emaus under år 1919 torde komma att lämna ett överskott av inemot 1,000 kronor. Vid sådant förhållande har riksdagen, i likhet med departementschefen, ansett det kunna ifrågasättas, huruvida kolonins ekonomi icke numera kan anses så god, att statsbidrag icke borde beviljas. Då emellertid en omedelbar indragning av hela statsunderstödet torde kunna vålla viss rubbning i verksamhetens fortgång, har riksdagen funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag.

Riksdagen har alltså till uppehållande av verksamheten vid *småbrukskolonin Emaus i Norrtälje* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 2,500 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

50:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen (punkt 44) att till understöd åt Drottning Sophias skyddshem på extra stat för år

1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning, får sålunda anmäla, att riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *understöd åt Drottning Sophias skyddshem* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.

51:o) Såsom i särskild skrivelse (nr 273) anmälts, har riksdagen från och med år 1921 höjt den å medicinalstyrelsens ordinarie stat upptagna anslagsposten till vetenskapliga rådet, veterinärrådet, vikariatsersättningar och extra tjänstemän m. m., nu 51,700 kronor, med 23,930 kronor till 75,630 kronor samt på grund härav från och med samma år höjt det å riksstaten uppförda *ordinarie anslaget till medicinalstyrelsen* med 23,930 kronor till 240,730 kronor, därav 4,900 kronor å övergångsstat.

52:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 273) anmält, har riksdagen för *upprätthållande av medicinalstyrelsens verksamhet*, utöver anslaget å ordinarie stat, på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 25,650 kronor.

53:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 47) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 1,300 kronor, för beredande av *personligt avlöningstillägg* under nämnda år *för en å övergångsstat uppförd befattningshavare hos medicinalstyrelsen* i enlighet med de för provisorisk löneroglering för befattningshavare i styrelsen för år 1914 fastställda grunder och villkor.

54:o) I enlighet med vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit (punkt 48) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till *förstärkning av det ordinarie anslaget till statens rättskemiska laboratorium* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 2,500 kronor.

55:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49) att för upprätthållande av driften vid statens farmaceutiska laboratorium å extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 20,700 kronor.

Riksdagen, som funnit ifrågavarande framställning väl motiverad, har för upprätthållande av driften vid *statens farmaceutiska laboratorium*

å extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 20,700 kronor.

56:o) Såsom i särskild skrivelse (nr 372) anmälts, har riksdagen från och med år 1921 höjt det å riksstaten uppförda *ordinarie anslaget till förste provinsialläkare och provinsialläkare* från 1,393,800 kronor med 57,500 kronor till 1,451,300 kronor.

57:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 372) anmält, har riksdagen för *skrivbiträde och övriga expenser åt förste provinsialläkare* ävensom för anställande av biträdande förste provinsialläkare, allt i huvudsaklig överensstämmelse med i statsrådsprotokollet över civilärenden den 5 mars 1920 angivna grunder, på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 52,400 kronor;

58:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 453) anmält, har riksdagen för *åstadkommande av ett omedelbart provisoriskt avhjälpande av läkarebristen i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län* anvisat på extra stat för år 1921 ett förslagsanslag, högst, 50,000 kronor att för ändamålet disponeras på sätt Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

59:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag å 4,000 kronor att i enlighet med av riksdagen godkända grunder användas till beredande av *flyttningsbidrag åt vissa provinsialläkare*.

60:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 52) att från och med år 1921 höja det ordinarie reservationsanslaget till resestipendier åt förste provinsialläkare m. fl. från 2,500 kronor till 8,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag om höjning av resestipendiernas be-
lopp till högst 1,000 kronor har riksdagen funnit sig böra bifalla och har
likaledes icke haft något att erinra emot, att stipendiat må medgivas
rätt att förlägga sina studier även inom landet i sådana fall, där sådan
rätt ej nu är medgiven. Däremot har riksdagen icke ansett skäl föreligga
att nu öka antalet resestipendier till förste provinsialläkare m. fl.
från 5 till 8. En dylik ökning synes utan olägenhet kunna anstå, till
dess närmare erfarenhet vunnits om behovet därav. Riksdagen har
sålunda ansett nu förevarande anslag kunna bestämmas till 5,000
kronor.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen från och med år 1921 höjt
det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt förste provinsial-
läkare m. fl.* från 2,500 kronor till 5,000 kronor.

61:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 53) att *dels* från och med år 1921 godkänna sådan ändring i avlöningsstaten för läkar- och kontorspersonalen vid statens hospital och asyler, att å staten för Göteborgs hospital i stället för en biträdande läkare uppföres en hospitalsläkare med en avlöning av 6,000 kronor, varav 4,000 kronor lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar, ävensom förordna, att nämnde hospitalsläkare skall åtnjuta de förmåner i övrigt samt i tillämpliga delar vara underkastad de bestämmelser och villkor, som gälla för läkar- och kontorspersonalen vid statens hospital och asyler; *dels ock* besluta de ändringar i avlöningsreglementet för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka den 28 juni 1918 samt kungörelsen samma dag angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt den från och med år 1919 gällande avlöningsstat för läkar- och kontorspersonalen vid statens hospital och asyler, som i statsrådsprotokollet angivits.

Riksdagen, som icke funnit skäl till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande av lönerogleringskommittén tillstyrkta förslag, får sålunda anmäla, att riksdagen

dels från och med år 1921 godkänt sådan ändring i avlöningsstaten för läkar- och kontorspersonalen vid statens hospital och asyler, att å staten för Göteborgs hospital i stället för en biträdande läkare uppföres en hospitalsläkare med en avlöning av 6,000 kronor, varav 4,000 kronor lön och 2,000 kronor tjänstgöringspenningar, ävensom förordnat, att nämnde hospitalsläkare skall äga åtnjuta de förmåner i övrigt samt i tillämpliga delar vara underkastad de bestämmelser och villkor, som gälla för läkar- och kontorspersonalen vid statens hospital och asyler;

dels ock beslutat de ändringar i avlöningsreglementet för sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens anstalter för sinnessjuka den 28 juni 1918 samt kungörelsen samma dag angående villkor och bestämmelser för åtnjutande av avlöningsförmåner enligt den från och med år 1919 gällande avlöningsstat för läkar- och kontorspersonalen vid statens hospital och asyler, som i statsrådsprotokollet över civilärenden den 7 januari 1920 angivits.

62:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, av det utav 1918 års lagtima riksdag beviljade anslaget å 230,000 kronor såsom *bidrag till de befodringsavgifter, vilka befattningshavare, tillhörande sjukvårds- och ekonomipersonalen vid statens hospital och asyler, hava att, därest de från och med år 1919 tillträda befattning å ordinarie stat, enligt regle-*

mentet för civilstatens änke- och pupillkassa till nämnda kassa erläggas, på extra stat för år 1921 såsom förslagsanslag, högst, anvisat ett belopp av 45,000 kronor.

63:o) Under hänvisning till vad riksdagen under punkt 60 anfört, får riksdagen anmäla, att riksdagen från och med år 1921 höjt det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt vid statens hospital och asyler anställda läkare* med 500 kronor till 1,000 kronor.

64:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 56) att för uppförande av nytt hospital vid Hälsingborg på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Med bifall härtill har riksdagen för uppförande av nytt *hospital vid Hälsingborg* på extra stat för år 1921 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor;

65:o) Uti en till riksdagen den 19 mars 1920 avlåten proposition, nr 402, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att för uppförande av två paviljonger för oroliga sjuka vid vartdera av Sätters och Västerviks hospital, utöver förut beviljade medel, på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

Med hänsyn till behovet av att ifrågavarande byggnadsföretag snarast möjligt bliva slutförda, har riksdagen funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Riksdagen har alltså för *uppförande av två paviljonger för oroliga sjuka vid vartdera av Sätters och Västerviks hospital*, utöver förut beviljade medel, på extra stat för år 1921 anvisat ett reservationsanslag av 800,000 kronor.

66:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 57) att för uppförande av bostadshus för hospitalspersonal vid statens anstalter för sinnessjuka på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 563,500 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har icke givit riksdagen anledning till erinran, och får riksdagen sålunda anmäla, att riksdagen för uppförande av *bostadshus för hospitalspersonal* vid statens anstalter för sinnessjuka på extra stat för år 1921 anvisat ett reservationsanslag av 563,500 kronor.

67:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 58) att för uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten C. Westman i januari 1919 uppgjorda ritningar av ett bostadshus för personal vid

Stockholms hospital på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 157,500 kronor.

Riksdagen har funnit den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna utvägen för ordnande av personalens vid Stockholms hospital bostadsfråga tillfredsställande, och har riksdagen sålunda ansett medel till byggnadens uppförande böra anvisas. Planläggningen av densamma har icke givit riksdagen anledning till annan erinran än att riksdagen ansett det kunna ifrågasättas, huruvida icke vindsvåningen, så snart ske kan, bör inredas till bostadsrum, då bristen på dylika även efter ifrågavarande byggnadsföretags fullbordande icke synes bliva till fullo avhjälpt.

Beträffande de av Eders Kungl. Maj:t framlagda kostnadsberäkningarna har riksdagen emellertid ansett, att det för bostadshusets uppförande äskade anslaget bör kunna begränsas till 132,500 kronor, eller det belopp, som enligt arkitekten Westmans, av medicinalstyrelsen och hospitalsdirektionen tillstyrkta förslag skulle för ändamålet erfordras.

Riksdagen har alltså för uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten C. Westman i januari 1919 uppgjorda ritningar av ett *bostadshus för personal vid Stockholms hospital* på extra stat för år 1921 anvisat ett reservationsanslag av 132,500 kronor.

68:o) Vidare har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen (punkt 59) *dels* medgiva, att tre bostadshus för personal vid Uppsala hospital och asyl må, i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten C. Westman i september 1919 uppgjorda ritningar, uppföras för en beräknad kostnad av 330,800 kronor, *dels ock* för påbörjande av berörda byggnadsföretag på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

Då riksdagen funnit de till uppförande föreslagna bostadshusen vara av behovet påkallade för avhjälpan av den förefintliga bristen på familjebostäder vid Uppsala hospital samt icke haft något att erinra mot de i ärendet ingivna kostnadsberäkningarna, har riksdagen *dels* medgivit, att *tre bostadshus för personal vid Uppsala hospital och asyl* må, i huvudsaklig överensstämmelse med av arkitekten C. Westman i september 1919 uppgjorda ritningar, uppföras för en beräknad kostnad av 330,800 kronor, *dels ock* för påbörjande av berörda byggnadsföretag på extra stat för år 1921 anvisat ett reservationsanslag av 100,000 kronor.

69:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 60) *dels* besluta anläggandet av ett reningsverk för vattenledningsvattnet vid Östersunds hospital i huvudsaklig överensstämmelse med av ingenjören J. Bergström i augusti 1918 och september 1919 uppgjort förslag för en

beräknad kostnad av 265,000 kronor, *dels ock* för ändamålet på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag å 100,000 kronor.

Då riksdagen, i likhet med departementschefen, funnit den numera förebragta utredningen ådagalägga, att kravet på anläggning av ett reningsverk för vattenledningsvattnet vid Östersunds hospital icke vidare torde kunna avvisas, får riksdagen, som ej funnit skäl till erinran mot de framlagda kostnadsberäkningarna, alltså anmäla, att riksdagen *dels* beslutat anläggandet av ett *reningsverk för vattenledningsvattnet vid Östersunds hospital* i huvudsaklig överensstämmelse med av ingenjören J. Bergström i augusti 1918 och september 1919 uppgjort förslag för en beräknad kostnad av 265,000 kronor; *dels ock* för ändamålet på extra stat för år 1921 anvisat ett reservationsanslag å 100,000 kronor.

70:o) På grund av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 61) och under hänvisning till vad riksdagen under punkt 60 anfört, får riksdagen anmäla, att riksdagen från och med år 1921 höjt det ordinarie reservationsanslaget till *rescstipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett och därmed likställda sjukhus* med 1.500 kronor till 3,000 kronor.

71:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62) att till täckande av brist å ordinarie anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 16,500 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, har alltså till *täckande av brist å ordinarie anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetälska* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 16,500 kronor.

72:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 63) att för uppförande av ett spetälskesjukhus i Mora-Noret på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 130,000 kronor.

I samband med Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen till behandling förehaft en inom riksdagen väckt motion, däri hemställts, att riksdagen, med avslag å Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, måtte besluta, att påbörjandet av byggnadsföretaget skall tillsvidare uppskjutas i avvaktan på Eders Kungl. Maj:ts och riksdagens förnyade omprövning av ärendet, samt att riksdagen måtte i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag i fråga om *dels* skärpta bestämmelser rörande internering av spetälskesjuka, *dels* beredande av understöd av statsmedel åt sådana internerade spetälskesjukas familjer, vilka prövas vara i behov härav.

I likhet med motionärerna har riksdagen funnit den konstaterade minskningen av antalet spetälskesjuka i Dalarna utgöra särskild anledning att ifrågasätta, huruvida det tidigare fattade beslutet om byggandet av ett spetälskesjukhus i Mora bör fullföljas. Och detta så mycket hellre som de ursprungligen kalkylerade byggnadskostnaderna nu stegrats till en sådan höjd, att utgifterna per vårdplats mer än tredubblats. Därest nämligen det skulle befinnas möjligt att, under avvaktan på en närmare undersökning av de sjukes antal och vårdförhållanden, genom ett annat och mindre kostsamt statsingripande förhjälpa de spetälskesjuka till erforderlig isolering och vård, så synas goda skäl för åtminstone ett uppskov med beviljandet av nytt byggnadsanslag föreligga. En dylik utväg synes också erbjuda sig i en på denna sjukdom inriktad, lokalt understödd dispensärvård jämte ett beviljande av bidrag för vissa sjukes individuella vård och isolering. Riksdagen anser sålunda, att en undersökning i berörda hänseenden bör komma till stånd. Att, på sätt motionärerna hemställt, undersökningen ifråga jämväl skulle omfatta förslag till skärpta bestämmelser rörande internering av spetälskesjuka har riksdagen däremot icke ansett sig böra i detta sammanhang påkalla. Därest sådana bestämmelser visa sig behöfliga, lära vederbörande myndigheter icke underlåta att taga initiativ i frågan.

På grund av vad sålunda anförts, får riksdagen ej mindre anmäla att riksdagen med anledning av ovanberörda motion och med avslag å Eders Kungl. Maj:ts förslag beslutat, att med uppförandet av ett spetälskesjukhus i Mora-Noret skall tillsvidare anstå;

än även anhålla, att Eders Kungl. Maj:t täcktes låta verkställa dels förnyad utredning angående behovet av ifrågavarande sjukhus, åtminstone i dess nu planerade storlek, dels ock utredning beträffande frågan om och i vad mån statsmedel böra anvisas för beredande av vård åt spetälskesjuka, som icke äro å vårdanstalt intagna samt för understöd åt de sjukes familjer, ävensom för riksdagen framlägga de förslag, vartill dessa utredningar må föranleda.

73:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64) att från och med år 1921 höja det ordinarie förslagsanslaget till bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter, nu 2,400,000 kronor, med 100,000 kronor till 2,500,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit skäl till erinran mot den av Eders Kungl. Maj:t föreslagna ökningen av förevarande anslag, har alltså från och med år 1921 höjt det ordinarie förslagsanslaget till *bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter*, nu 2,400,000 kronor, med 100,000 kronor till 2,500,000 kronor.

74:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda hemställan (punkt 65) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1921 beviljat ett förslagsanslag å 15,000 kronor för beredande av *bidrag till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till och från de vid västkusten belägna statsunderstödda kustsanatorierna*, att utgå under de villkor Eders Kungl. Maj:t bestämmer.

75:o) Under hänvisning till vad riksdagen under punkt 60 anført, får riksdagen anmäla, att riksdagen från och med år 1921 höjt det ordinarie reservationsanslaget till *resestipendier åt läkare, som anmäla sig vilja studera tuberkulosens igenkännande, behandling eller hygien*, från 1,000 kronor till 2,000 kronor.

76:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen att till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 750,000 kronor, att utgå under de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 7 januari 1920 angivna villkor.

Riksdagen, som icke funnit skäl till erinran mot vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, har till upprätthållande av verksamheten vid de genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade *folksanatorierna* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 750,000 kronor, att utgå under de av departementschefen i statsrådsprotokollet över civilärenden den 7 januari 1920 angivna villkor.

77:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen att på extra stat för år 1921 bevilja ett förslagsanslag å 250,000 kronor att användas till statsbidrag för understödjande av dispensärverksamhet under villkor i huvudsaklig överensstämmelse med de nu gällande.

Då riksdagen av den i ärendet förebragta utredningen blivit övertygad om, att den av Eders Kungl. Maj:t äskade förhöjningen av anslaget är av behovet påkallad, har riksdagen på extra stat för år 1921 beviljat ett förslagsanslag å 250,000 kronor att användas till statsbidrag *för understödjande av dispensärverksamhet* under villkor i huvudsaklig överensstämmelse med de nu gällande.

78:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 69) att från och med år 1921 under riksstatens femte huvudtitel uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 30,000 kronor att enligt därom av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser användas till bekostande av behandling enligt den s. k. ljusmetoden av medellösa, med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten, under villkor att genom bidrag från vederbörande landsting eller kommuner eller annorledes bestridas de

belopp, som erfordras för patientens resor fram och åter emellan hemorten och den anstalt, där behandlingen äger rum, ävensom för hans underhåll, så länge behandlingen, vare sig densamma sker i en eller flera tidsperioder, varar.

Vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit har riksdagen funnit sig böra bifalla. Riksdagen har alltså från och med år 1921 under riksstatsens femte huvudtitel uppfört ett ordinarie förslagsanslag av 30,000 kronor att enligt därom av Eders Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser användas till *bekostande av behandling enligt den s. k. ljusmetoden av medellösa med sjukdomen »lupus vulgaris» behäftade personer från landsorten*, under villkor att genom bidrag från vederbörande lands-ting eller kommuner eller annorledes bestridas de belopp, som erfordras för patientens resor fram och åter mellan hemorten och den anstalt, där behandlingen äger rum, ävensom för hans underhåll, så länge behandlingen, vare sig densamma sker i en eller flera tidsperioder, varar.

79:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 70) att för beredande av bidrag, enligt nu gällande grunder, till medellösa eller mindre bemedlade personer för resor till radiumhemmet i Stockholm på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag å 8,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en den 12 mars 1920 dagtecknad proposition, nr 263, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att *dels* såsom bidrag till upprätthållande av radiumhemmets verksamhet på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 35,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer, *dels* medgiva, att bidrag till medellösa eller mindre bemedlade personers resor till och från nämnda sjukvårdsanstalt må från och med den 1 juli 1920 utgå enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder, ävensom för beredande av dylikt bidrag på extra stat för år 1921, utöver i statsverkspropositionen föreslaget belopp å 8,000 kronor, anvisa ytterligare ett belopp av 7,000 kronor eller sålunda tillhoppa ett förslagsanslag å 15,000 kronor.

Ehuru riksdagen, i likhet med departementschefen, anser det vara önskvärt, att en institution sådan som den ifrågavarande i största möjliga omfattning kan grunda sin verksamhet på det enskilda intresset, synes likväl ett så viktigt statsintresse vara förbundet med att radiumhemmet kan i oförminskad utsträckning fylla sin uppgift, att staten med hänsyn till föreningens ekonomiska ställning torde böra träda hjälpande emellan för upprätthållande av dess verksamhet. Riksdagen finner sig

sålunda böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts framställning om anslag till uppehållande av driften vid hemmet.

Då riksdagen icke heller i övrigt funnit skäl till erinran mot vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit, får riksdagen sålunda anmäla, att riksdagen *dels* såsom *bidrag till upprätthållande av radiumhemmets verksamhet* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 35,000 kronor, att utgå under de villkor, Eders Kungl. Maj:t bestämmer;

dels ock medgivit, att *bidrag till medellösa eller mindre bemedlade personers resor till och från nämnda sjukvårdsanstalt* må från och med den 1 juli 1920 utgå enligt i statsrådsprotokollet angivna grunder, ävensom för beredande av dylikt bidrag på extra stat för år 1921, utöver i statsverkspropositionen föreslaget belopp å 8,000 kronor, anvisat ytterligare ett belopp av 7,000 kronor eller sålunda tillhoppa ett förslagsanslag å 15,000 kronor.

80:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 463) anmält, har riksdagen på extra stat för år 1921 anvisat *dels* till *statsbidrag för uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus* ett förslagsanslag av 2,000,000 kronor, *dels* ock till *statsbidrag för driften av sådana sjukhus* ett förslagsanslag av 600,000 kronor.

81:o) Med bifall till Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 72) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, till beredande av bidrag, i enlighet med av 1918 års lagtima riksdag godkända grunder, för *lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader* å extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag av 230,000 kronor.

82:o) På grund av vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit (punkt 73) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1921 anvisat *dels* till bestridande av kostnaderna för anordnande i Stockholm av en *statens skola för utbildning av distriktsköterskor* ett förslagsanslag å 8,000 kronor; *dels* till *stipendier för sjuksköterskor* för genomgående av nämnda statens skola för utbildning av distriktsköterskor ett förslagsanslag, högst, 20,000 kronor; *dels* ock för beredande av *statsbidrag för anställning av distriktsköterskor* i enlighet med de i riksdagens skrivelse den 13 juni 1919 angivna grunder ett förslagsanslag å 250,000 kronor.

83:o) Med anledning av Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning (punkt 74) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för beredande av *statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag av 500,000 kronor.

84:o) I förslaget till riksstat för år 1921 har Eders Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln med oförändrat belopp eller 63,533 kronor upptagit det hittills under åttonde huvudtiteln uppförda ordinarie anslaget till barnmorskeundervisningen och barnbördshuset.

Enligt Eders Kungl. Maj:ts i proposition nr 3 till innevarande års riksdag framlagda, av riksdagen numera godkända förslag skall emellertid det för allmänna barnbördshuset i Stockholm beräknade anslaget eller 24,853 kronor, fortfarande upptagas under åttonde huvudtiteln, vilket ävenledes skett. Vid sådant förhållande bör det under förevarande huvudtitel uppförda anslaget minskas med sagda belopp.

Riksdagen har alltså i riksstaten för år 1921 under femte huvudtiteln uppfört ordinarie anslaget till barnmorskeundervisningen och barnbördshuset med 33,680 kronor.

85:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 75) att till anordnande i Stockholm, Göteborg och Lund av fortbildningskurser för barnmorskor på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har till anordnande i Stockholm, Göteborg och Lund av *fortbildningskurser för barnmorskor* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 4,000 kronor.

86:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom gjorda framställning har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, för *bestridande av kostnaderna för skötseln av den å karantänsanstalten på Känsö befintliga koloxidapparaten* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 1,000 kronor.

87:o) Med bifall till vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit (punkt 77) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 500 kronor, till *personligt lönetillägg åt karantänsläkaren vid karantänsanstalten på Känsö Gustaf Ernst Hjortzberg* att utgå, så länge han under år 1921 på grund av Eders Kungl. Maj:ts förordnande uppehåller ifrågavarande karantänsläkarbefattning.

88:o) På grund av vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit (punkt 78) har riksdagen, i likhet med vad för innevarande år ägt rum, som bidrag till skolföreståndaren J. Henrikssons i Rostock verksamhet för *odling av frön för uppdragande av medicinalväxter m. m.* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 3,000 kronor.

89:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 79) att till stipendier för i statens, landstings eller kommuns tjänst anställda läkare för beivrande av medicinska fortsättningskurser i Stockholm m. m. på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 12,000 kronor.

Vad Eders Kungl. Maj:t sålunda föreslagit, har riksdagen ansett sig böra bifalla, och får alltså anmäla, att riksdagen till *stipendier för i statens, landstings eller kommuns tjänst anställda läkare för beivrande av medicinska fortsättningskurser i Stockholm m. m.* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 12,000 kronor.

Överståthållarämbetet.

90:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse (nr 139) anmält, har riksdagen från och med år 1921 höjt det å riksstaten uppförda *ordinarie anslaget till överståthållarämbetet* från 98,622 kronor med 25,000 kronor till 123,822 kronor.

91:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 81) att till fortsatt utgivande av tidningen »Polisunderrättelser» på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag, högst, 95,000 kronor.

För täckande av brist, som uppkommit i det av riksdagen för år 1920 beviljade anslaget, har Eders Kungl. Maj:t å tilläggsstat för samma år äskat ett belopp av 17,000 kronor.

Riksdagen, som funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, får alltså beträffande framställningen under förevarande punkt anmäla, att riksdagen till fortsatt utgivande av tidningen »Polisunderrättelser» på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag, högst, 95,000 kronor.

92:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82) att till bestridande av utgifter för inrättande av en centralbyrå för fingeravtryck på extra stat för år 1921 anvisa ett förslagsanslag av 30,000 kronor.

Av utredningen i ärendet framgår, att daktyloskopien eller fingeravtryckssystemet visat sig vara till stort gagn för identifierandet av brottslingar. För att systemet ifråga skall kunna verka fullt effektivt, torde emellertid, på sätt i ett flertal stater är fallet, en för hela riket gemensam centralbyrå med huvudregistratur för fingeravtryck böra upprättas,

varjämte departementschefen ifrågasatt, att det bör åligga vederbörande polis- och åklagarmyndighet, ävensom i förekommande fall fängelsemyndighet, att upptaga fingeravtryck och översända desamma till centralbyrån. Att kostnaderna för centralbyråns inrättande bestridas av statsmedel, har riksdagen funnit sig böra medgiva, och har det av Eders Kungl. Maj:t äskade anslagsbeloppet ej heller givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen har alltså till bestridande av utgifter för inrättande av en *centralbyrå för fingeravtryck* på extra stat för år 1921 anvisat ett förslagsanslag av 30,000 kronor.

Landsstaten.

93:o Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 83) medgiva, att landshövding må från och med den 1 juli 1920 äga att vid resor för besökande av olika orter inom länet för inhämtande av underrättelse om nämnda orters tillstånd och behov av statsverket åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt gällande resereglemente.

Riksdagen, som funnit den av departementschefen förebragta utredningen ådagalägga rättmätigheten och billigheten uti Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag, har alltså medgivit, att landshövding må från och med den 1 juli 1920 äga att vid resor för besökande av olika orter inom länet för inhämtande av underrättelse om nämnda orters tillstånd och behov av statsverket åtnjuta resekostnads- och traktamentsersättning enligt gällande resereglemente.

94:o Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen (punkt 84) att tre fjärdedelar av kostnaden för uppvärmning av landshövding tillagd boställslägenhet må från och med den 1 september 1920 övertagas av statsverket.

Såsom av statsrådsprotokollet framgår, hava kostnaderna för uppvärmning av landshövdingarnas boställslägenheter under de två senaste eldningsåren ökats i sådan grad, att landshövdingarna numera i de flesta fall gälda nästan lika mycket som eller mera än vad de hade att för ändamålet vidkännas år 1916, då kostnaderna i sin helhet drabbade dem. I betraktande härav och med hänsyn till att någon utsikt till avsevärd ändring i detta förhållande icke torde vara att emotse under den närmaste framtiden har riksdagen ansett skäligt, att statsverket övertager ytterligare en del av berörda kostnader. I fråga om omfattningen

av statsverkets bidragsskyldighet härutinnan har riksdagen funnit sig böra bifalla vad Eders Kungl. Maj:t i ifrågavarande avseende föreslagit.

Riksdagen har alltså medgivit, att tre fjärdedelar av kostnaden för uppvärmning av landshövding tillagd boställslägenhet må från och med den 1 september 1920 övertagas av statsverket.

95:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 85) att

1:o) å ordinarie staten för landsstaten från och med år 1921 uppföra

dels för Södermanlands län 1 länsbokhållare av första lönegraden med en årlig avlöning av 3,600 kronor, därav 2,200 kronor lön och 1,400 kronor tjänstgöringspenningar, samt för Älvsborgs län 1 länsnotarie och 1 länsbokhållare, båda av andra lönegraden och med en årlig avlöning av 3,200 kronor, därav 2,000 kronor lön och 1,200 kronor tjänstgöringspenningar, varjämte för samtliga ifrågavarande befattningshavare kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 500 kronor;

dels ock för Stockholms län 1 landskontorist med en årlig avlöning av 2,600 kronor, därav 1,500 kronor lön, 900 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg, för Södermanlands län 1 landskanslist med en årlig avlöning av 2,400 kronor, därav 1,500 kronor lön och 900 kronor tjänstgöringspenningar, samt för Jämtlands län likaledes en landskanslist med en årlig avlöning av 2,500 kronor, därav 1,500 kronor lön, 900 kronor tjänstgöringspenningar och 100 kronor ortstillägg, varjämte för samtliga berörda befattningshavare kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 400 kronor;

2:o) föreskriva, att för de nya befattningshavare, som på grund av vad ovan föreslagits må varda uppförda å ordinarie stat, i tillämpliga delar skola gälla de villkor och bestämmelser, som genom kungörelse den 14 juni 1917 äro stadgade för åtnjutande av de från 1918 års början fastställda avlöningsförmåner för landsstaten;

3:o) å ordinarie staten för landsstaten från och med år 1921 uppföra

dels 26 kvinnliga biträden av andra lönegraden, därav 2 för vart och ett av Stockholms, Östergötlands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Kopparbergs och Västernorrlands län samt 1 för vart och ett av Södermanlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gottlands, Kristianstads, Malmöhus, Skaraborgs, Örebro, Västmanlands, Gävleborgs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län;

dels ock 13 kvinnliga biträden av första graden, därav 2 för Malmöhus län samt 1 för vart och ett av Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Blekinge, Älvsborgs, Värmlands, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län;

4:o) föreskriva, att de kvinnliga biträden, vilka må varda uppförda å ordinarie staten för landstaten, skola åtnjuta avlöning enligt de bestämmelser som av 1919 års lagtima riksdag blivit fastställda att gälla från och med år 1920 för ordinarie kvinnliga biträdesbefattningar, dock att i dessa bestämmelser må vidtagas sådan ändring att biträde av andra graden vid länsstyrelserna i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län må komma i åtnjutande av, förutom de för biträden av andra graden i landsorten bestämda avlöningsförmåner, jämväl ortstillägg å 100 kronor, ävensom besluta, att de å ordinarie staten för landsstaten nu uppförda skrivbiträden skola från och med år 1921 benämnas kvinnliga biträden av första graden;

5:o) besluta sådan ändring i de utav 1917 års riksdag godkända villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från 1918 års början fastställda avlöningsförmåner för landsstaten, att beträffande rätt för kvinnliga biträden att räkna sig viss tjänstgöring till godo för åtnjutande av ålderstillägg skall gälla, att den, som från och med eller efter den 1 januari 1921 befordras till ordinarie biträde hos länsstyrelse, skall äga att för åtnjutande av avlöningsförhöjning räkna sig till godo den tid, biträdet omedelbart före uppförandet å ordinarie stat av vederbörande befattning med stadigvarande anställning hos länsstyrelsen utfört arbete av motsvarande eller jämförlig beskaffenhet, samt

6:o) höja det ordinarie anslaget till tjänstemän och betjänte vid länsstyrelserna, nu 1,354,450 kronor, med 83,800 kronor till 1,438,250 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förslag om uppförande å den ordinarie avlöningsstaten för landsstaten av en länsbokhållare av första lönegraden för Södermanlands län samt en länsnotarie och en länsbokhållare, båda av andra lönegraden, för Älvsborgs län har riksdagen ansett sig böra bifalla. Ej heller har riksdagen funnit något att erinra emot att å ordinarie stat uppföras ytterligare en landskontorist i Stockholms län samt en landskanslist i vart och ett av Södermanlands och Jämtlands län. Då riksdagen jämväl funnit sig böra godkänna förslaget om uppförande å ordinarie stat av 26 kvinnliga biträden av andra och 13 kvinnliga biträden av första lönegraden samt ej heller i övrigt haft något att erinra mot. vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit, får riksdagen anmäla, att riksdagen

1:o) å ordinarie staten för landsstaten från och med år 1921 uppfört

dels för Södermanlands län 1 länsbokhållare av första lönegraden med en årlig avlöning av 3,600 kronor, därav 2,200 kronor lön och 1,400 kronor tjänstgöringspenningar, samt för Älvsborgs län 1 länsnotarie och 1 länsbokhållare, båda av andra lönegraden och med en årlig avlöning av 3,200 kronor, därav 2,000 kronor lön och 1,200 kronor tjänstgöringspenningar, varjämte för samtliga ifrågavarande befattningshavare kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg, vart och ett å 500 kronor;

dels för Stockholms län 1 landskontorist med en årlig avlöning av 2,600 kronor, därav 1,500 kronor lön, 900 kronor tjänstgöringspenningar och 200 kronor ortstillägg, för Södermanlands län 1 landskanslist med en årlig avlöning av 2,400 kronor, därav 1,500 kronor lön och 900 kronor tjänstgöringspenningar, samt för Jämtlands län likaledes 1 landskanslist med en årlig avlöning av 2,500 kronor, därav 1,500 kronor lön, 900 kronor tjänstgöringspenningar och 100 kronor ortstillägg, varjämte för samtliga berörda befattningshavare kunna efter respektive 5, 10 och 15 år komma tre ålderstillägg till lönen, vart och ett å 400 kronor;

2:o) föreskrivit, att för de nya befattningshavare, som sålunda uppförts å ordinarie stat, i tillämpliga delar skola gälla de villkor och bestämmelser, som genom kungörelse den 14 juni 1917 äro stadgade för åtnjutande av de från 1918 års början fastställda avlöningsförmåner för landsstaten;

3:o) å ordinarie staten för landsstaten från och med år 1921 uppfört

dels 26 kvinnliga biträden av andra lönegraden, därav 2 för vart och ett av Stockholms, Östergötlands, Göteborgs och Bohus, Älvsborgs, Kopparbergs och Västernorrlands län samt 1 för vart och ett av Södermanlands, Jönköpings, Kronobergs, Kalmar, Gottlands, Kristianstads, Malmöhus, Skaraborgs, Örebro, Västmanlands, Gävleborgs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län;

dels ock 13 kvinnliga biträden av första graden, därav 2 för Malmöhus län samt 1 för vart och ett av Stockholms, Östergötlands, Jönköpings, Blekinge, Älvsborgs, Värmlands, Västmanlands, Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Västerbottens län;

4:o) föreskrivit, att de kvinnliga biträden, vilka sålunda uppförts å ordinarie staten för landsstaten, skola åtnjuta avlöning enligt de bestämmelser, som av 1919 års lagtima riksdag blivit fastställda att gälla från och med år 1920 för ordinarie kvinnliga biträdesbefattningar,

dock att i dessa bestämmelser må vidtagas sådan ändring, att biträde av andra graden vid länsstyrelserna i Västernorrlands, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län må komma i åtnjutande av, förutom de för biträden av andra graden i landsorten bestämda avlöningsförmåner, jämväl ortstillägg å 100 kronor, ävensom beslutat, att de å ordinarie staten för landsstaten nu uppförda skrivbiträden skola från och med år 1921 benämnas kvinnliga biträden av första graden;

5:o) beslutat sådan ändring i de utav 1917 års riksdag godkända villkor och bestämmelser för åtnjutande av de från 1918 års början fastställda avlöningsförmåner för landsstaten, att beträffande rätt för kvinnliga biträden att räkna sig viss tjänstgöring till godo för åtnjutande av ålderstillägg skall gälla, att den, som från och med eller efter den 1 januari 1921 befordras till ordinarie biträde hos länsstyrelse, skall äga att för åtnjutande av avlöningsförhöjning räkna sig till godo den tid, biträdet omedelbart före uppförandet å ordinarie stat av vederbörande befattning med stadigvarande anställning hos länsstyrelsen utfört arbete av motsvarande eller jämförlig beskaffenhet; samt

6:o) höjt det ordinarie anslaget till *tjänstemän och betjante vid länsstyrelserna*, nu 1,354,450 kronor, med 83,800 kronor till 1,438,250 kronor.

96:o) I förslaget till riksstat för år 1921 har Eders Kungl. Maj:t upptagit ordinarie reservationsanslaget till arvoden åt extra länsnotarier m. m. med oförändrat belopp, 383,000 kronor.

Departementschefens förslag om höjning efter viss tids tjänstgöring av maximiarvodena för de extra biträdena hos länsstyrelserna, vilka innehava juridisk utbildning, har riksdagen funnit sig böra bifalla. Beträffande tiden, befattningshavarna i fråga böra hava tjänstgjort hos länsstyrelse för att komma i åtnjutande av högsta arvode, anser sig riksdagen emellertid icke kunna medgiva, att densamma bestämmes till tre år, utan anser riksdagen, att minimitiden för anställningens varaktighet bör vara fem år, därvid länsstyrelse efter prövning i varje särskilt fall har att avgöra, huruvida vederbörande bör tillerkännas arvodesförhöjning eller icke.

Beträffande förslaget om höjning av arvodena till extra kvinnliga biträden med fast arvode, har det synts riksdagen, att det för extra biträde, som utför mera kvalificerat arbete, föreslagna avlöningsbeloppet bör begränsas till 1,550 kronor. Vad departementschefen i övrigt föreslagit, har icke givit riksdagen anledning till erinran.

Riksdagen har i riksstaten för år 1921 under femte huvudtiteln uppfört ordinarie reservationsanslaget till *arvoden åt extra länsnotarier m. m.* med oförändrat belopp, 383,000 kronor.

97:o) Uti en inom första kammaren väckt motion, nr 65, har hemställts, att riksdagen måtte besluta, dels att å tilläggsstat eller extra stat för år 1920 upptaga och anslå nödiga medel till bestridande av landsfiskalernas förvaltningsbidrag under året sålunda, att för distrikt med en folkmängd av 5,000 innevånare och därunder anslås 2,300 kronor, i distrikt med en folkmängd av mellan 5,000 och 10,000 innevånare 2,800 kronor och i distrikt med en folkmängd av över 10,000 innevånare 3,300 kronor samt att dyrtidstillägg måtte få åtnjutas jämväl å förvaltningsbidraget dels ock att å 1921 års stat måtte upptagas anslag av enahanda beskaffenhet.

Vidare har i en inom andra kammaren väckt motion, nr 164, föreslagits, att riksdagen ville besluta, att det till landsfiskal utgående förvaltningsbidraget från och med år 1920 tillsvidare må höjas till 2,500 kronor, samt i anledning därav bevilja erforderligt anslag å såväl 1920 års tilläggsstat som 1921 års stat.

Över ifrågavarande motioner har riksdagens vederbörande utskott i vederbörlig ordning inhämtat statskontorets yttrande, vilket såsom bilaga närslutes denna skrivelse (Bil. A).

Såsom statskontoret i sitt yttrande påvisat, åsyfta de föreliggande motionerna en väsentlig förändring av det till landsfiskalerna utgående förvaltningsbidragets karaktär, nämligen så, att detsamma skulle vara avsett icke blott för skrivmaterialier och andra kontorsutensilier utan även till hyra för kontorslokal med värme och belysning, pensionsavgift och telefon, ersättning för tings- och diverse andra tjänsteresor samt lön till tjänstebiträde.

Till vad statskontoret anfört i fråga om ersättning av statsmedel till landsfiskalerna för hyra av kontorslokal med värme och belysning, för pensionsavgift och telefon samt för utgifter till tings- och andra tjänsteresor finner sig riksdagen kunna i allmänhet taget uttala sin anslutning. Att i detta sammanhang och enbart på grund av enskild motionärs yrkande omlägga grunderna för och innebörden av förvaltningsbidragen, anser riksdagen alltså icke tillrådligt.

Vad härefter angår frågan om beredande på statsverkets bekostnad av tjänstebiträden åt landsfiskalerna får riksdagen, i likhet med statskontoret, erinra om, att, då frågan härom var föremål för prövning av 1919 års lagtima riksdag, riksdagen ansåg förhållandena inom den nya landstatsorganisationen icke hava vunnit den stadga, att det vore möjligt -- särskilt med häusyn till de abnorma tidsförhållanden, som sedan dess tillkomst varit rådande -- att då taga ställning till berörda spörsmål. Ytterligare utredning rörande denna fråga syntes riksdagen av

behovet påkallad. Detta uttalande finner riksdagen alltjämt äga giltighet.

Riksdagen, som sålunda funnit sig icke kunna medgiva, att landsfiskalerna erhålla ersättning av statsmedel för de omkostnader, som nu nämnts, har emellertid, med hänsyn till, att landsfiskalernas förvaltningsbidrag — särskilt i belysningen av att deras utgifter för skrivmaterialier och kontorsutensilier under senare åren avsevärt stigit — måste anses redan vid senaste omregleringen vara lågt satta, ansett dessa förvaltningsbidrag böra höjas med 200 kronor eller från 300 till 500 kronor. Denna höjning finner riksdagen lämpligen böra träda i kraft vid nästkommande års ingång. På grund härav erfordras en höjning av ordinarie anslaget till fögderiförvaltningarna, nu 2,260,731 kronor, med 97,800 kronor till 2,358,531 kronor.

Riksdagen får alltså anmäla, att riksdagen *dels* beslutat, att landsfiskalernas förvaltningsbidrag skall från och med år 1921 utgå med ett till 500 kronor förhöjt belopp; *dels ock* på grund härav i riksstaten för år 1921 upptagit ordinarie anslaget till *fögderiförvaltningarna* med 2,358,531 kronor.

98:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86) att från och med år 1921 under femte huvudtiteln uppföra ett ordinarie förslagsanslag till vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna å 25,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning har icke givit riksdagen anledning till erinran, och har riksdagen sålunda från och med år 1921 under femte huvudtiteln uppfört ett ordinarie förslagsanslag till *vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna* å 25,000 kronor.

99:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 87) att nedsätta det ordinarie anslaget till övergångsstat för landsstaten, nu 55,000 kronor, med 15,500 kronor till 39,500 kronor.

Riksdagen har nedsatt det ordinarie anslaget till *övergångsstat för landsstaten*, nu 55,000 kronor, med 15,500 kronor till 39,500 kronor.

100:o) Uti en till riksdagen avlåten, den 12 mars 1920 dagtecknad proposition, nr 280, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels*, för beredande för år 1921 av ortstillägg till vissa tjänstemän och betjante vid landsstaten i Göteborgs och Bohus län, på extra stat för samma år under femte huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag, högst, 3,750 kronor, *dels ock*, vid bifall till vad sålunda föreslagits, besluta sådan ändring i anmärkningen 2) under de av 1918 års lagtima riksdag enligt skrivelse nr 415 i samband med regleringen av löneförhållanden m. m. för vaktmästare och med dem jämförliga befattnings-

havare beslutade tillägg till avlöningsstaterna för vissa angivna verk och institutioner, att, därest bostad med bränsle anvisas åt vaktmästare vid länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, han för sådan förmån skall, så länge ortstillägg till honom utgår, av lönen avstå 225 kronor för år.

Riksdagen får anmäla, att riksdagen *dels*, för beredande för år 1921 av *ortstillägg till vissa tjänstemän och betjante vid landsstaten i Göteborgs och Bohus län*, på extra stat för samma år under femte huvudtiteln anvisat ett förslagsanslag, högst, 3,750 kronor,

dels ock beslutat sådan ändring i anmärkningen 2) under de av 1918 års lagtima riksdag enligt skrivelse nr 415 i samband med regleringen av löneförhållanden m. m. för vaktmästare och med dem jämförliga befattningshavare beslutade tillägg till avlöningsstaterna för vissa angivna verk och institutioner, att därest bostad med bränsle anvisas åt vaktmästare vid länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, han för sådan förmån skall, så länge ortstillägg till honom utgår, av lönen avstå 225 kronor för år.

101:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 88) att på extra stat för år 1921 ställa till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag av 800,000 kronor att, huvudsakligen under de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 21 februari 1908 angivna villkor för åtnjutande av bidrag från anslaget, användas till avlöning och underhåll av särskild polisstyrka på landet, där sådan kan av förhållandena påkallas, under medgivande tillika, *dels* att av detta anslag erforderligt belopp må användas till åtgärder i särskilda fall för grövre brotts upptäckande och misstänkta personers efterspanande och gripande, *dels ock* att Eders Kungl. Maj:t må av anslaget använda lämpligt belopp till årsarvode åt den polistjänsteman, som förordnas att inom civildepartementet biträda ej mindre vid förande av register över den polisstyrka, som kan komma att ur vissa städers poliskårer ställas till länsstyrelsernas förfogande för beredande av polisskydd vid oroligheter å rikets landsbygd, än ock vid beredning inom departementet av frågor om samma polisstyrkas användning i förekommande fall.

Riksdagen, som förutsätter, att anslaget kommer till användning efter samma principer som hittills varit tillämpade samt att vid beviljande av bidrag från detsamma största möjliga sparsamhet iakttages, har funnit sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Riksdagen har alltså på extra stat för år 1921 ställt till Eders Kungl. Maj:ts förfogande ett förslagsanslag av 800,000 kronor att, huvudsakligen under de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 21 februari 1908

angivna villkor för åtnjutande av bidrag från anslaget, användas till *avlönning och underhåll av särskild polisstyrka på landet*, där sådan kan av förhållandena påkallas, under medgivande tillika, *dels* att av detta anslag erforderligt belopp må användas till åtgärder i särskilda fall för grövre brotts upptäckande och misstänkta personers efterspanande och gripande, *dels ock* att Eders Kungl. Maj:t må av anslaget använda lämpligt belopp till årsarvode åt den polistjänsteman, som förordnas att inom civildepartementet biträda ej mindre vid förande av register över den polisstyrka, som kan komma att ur vissa städers poliskårer ställas till länsstyrelsernas förfogande för beredande av polisskydd vid oroligheter å rikets landsbygd, än ock vid beredning inom departementet av frågor om samma polisstyrkas användning i förekommande fall.

102:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89) att till ersättning åt lappfogdar m. m. på extra stat för år 1921 anvisa ett reservationsanslag av 41,550 kronor.

Riksdagen, som icke funnit skäl till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning, har till *ersättning åt lappfogdar m. m.* på extra stat för år 1921 anvisat ett reservationsanslag av 41,550 kronor.

Diverse.

103:o) Såsom riksdagen i särskild skrivelse anmält, har riksdagen till *understöd åt kommuner m. fl. för uppförande av vissa bostadsbyggnader* å extra stat för år 1921 anvisat ett reservationsanslag å 6,500,000 kronor, att av byggnadsskatt direkt utgå.

104:o) I enlighet med Eders Kungl. Maj:ts därom framställda förslag (punkt 90) har riksdagen till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet över civilärenden den 7 januari 1920 angivna grunder, av *extra lönetillägg* åt en del tjänstemän och betjänte i de till socialdepartementet hörande ämbetsverk och kårer på extra stat för år 1921 anvisat såsom förslagsanslag ett belopp av 3,000 kronor.

105:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91) att från och med år 1921 under femte huvudtiteln till *ålderstillägg* upptaga ett ordinarie förslagsanslag av 500,000 kronor.

Riksdagen, som icke funnit skäl till erinran mot Eders Kungl. Maj:ts föreliggande framställning, har från och med år 1921 under femte huvudtiteln till *ålderstillägg* upptagit ett ordinarie förslagsanslag av 500,000 kronor.

106:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 92) att från och med år 1921 under femte huvudtiteln till rese- och traktamentspenningar uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 400,000 kronor.

Eders Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen ansett sig böra bifalla och får sålunda anmäla, att riksdagen från och med år 1921 under femte huvudtiteln till *rese- och traktamentspenningar* uppfört ett ordinarie förslagsanslag av 400,000 kronor.

107:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 93) att från och med år 1921 under femte huvudtiteln för bestridande av kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 225,000 kronor.

Riksdagen, som icke haft något att erinra mot förevarande framställning, har från och med år 1921 under femte huvudtiteln för bestridande av kostnader för *kommittéer och utredningar genom sakkunniga* uppfört ett ordinarie förslagsanslag av 225,000 kronor.

108:o) Eders Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 94) att från och med år 1921 under femte huvudtiteln till bestridande av extra utgifter upptaga ett ordinarie reservationsanslag av 40,000 kronor.

Riksdagen, som ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, har alltså från och med år 1921 under femte huvudtiteln till bestridande av *extra utgifter* upptagit ett ordinarie reservationsanslag av 40,000 kronor.

109:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare föreslagit riksdagen (punkt 95) att från och med år 1921 under femte huvudtiteln till skrivmaterialier och expenser, ved m. m. uppföra ett ordinarie förslagsanslag om 1,000,000 kronor.

Vad Eders Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit riksdagen, har riksdagen funnit sig böra bifalla, och har riksdagen alltså från och med år 1921 under femte huvudtiteln till *skrivmaterialier och expenser, ved m. m.* uppfört ett ordinarie förslagsanslag om 1,000,000 kronor.

110:o) Eders Kungl. Maj:t har slutligen föreslagit riksdagen (punkt 96) att från och med år 1921 under femte huvudtiteln till tryckningskostnader, som icke skola gäldas av andra medel, upptaga ett ordinarie förslagsanslag av 300,023 kronor.

På grund härav och för jämnande av huvudtitelns slutsumma har riksdagen från och med år 1921 under femte huvudtiteln till *tryckningskostnader*, som icke skola gäldas av andra medel, upptagit ett ordinarie förslagsanslag av 300,044 kronor.

111:o) Beträffande övriga å gällande riksstat under sjätte huvudtiteln, civildepartementet, upptagna, nu till uppförande under femte huvudtiteln

föreslagna ordinarie anslag, har någon förändring icke ifrågasatts, utan hava dessa föreslagits till upptagande med oförändrade belopp.

Riksdagen har i riksstaten för år 1921 under femte huvudtiteln med oförändrade belopp uppfört samtliga här ovan icke särskilt omnämnda, hittills under sjätte huvudtiteln upptagna ordinarie anslag, vilka icke enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag samt riksdagens beslut skola till annan huvudtitel överföras.

Stockholm den 21 juni 1920.

Med undersåtlig vördnad.

Bil. A.

Till riksdagens statsutskott.

Genom nådig remiss den 5 i denna månad har kungl. statskontoret anbefallts att till riksdagens statsutskott avgiva yttrande i anledning av två inom riksdagen väckta motioner om höjning av landsfiskalernas förvaltningsbidrag. Till åtlydnad härav får kungl. statskontoret anföras följande.

Före fögderiförvaltningens omorganisation utgick förvaltningsbidrag med 300 kronor till kronofogde och med 100 kronor till länsman. Då vid förvaltningsreformen en del av kronofogdarnas göromål övergick till länsmännen, vilka samtidigt erhöles titeln landsfiskaler, höjdes dessas förvaltningsbidrag till 300 kronor. Dessa förhöjda bidrag voro dock påtagligen fortfarande avsedda blott för samma ändamål som de förutvarande förvaltningsbidragen, eller till skrivmaterialier, kontorsutensilier och dylikt.

De nu föreliggande motionerna äsyfta en väsentlig förändring av förvaltningsbidragets karaktär, nämligen så, att detsamma skulle vara avsett, icke blott för skrivmaterialier och andra kontorsutensilier, utan även till hyra för kontorslokal med värme och belysning, pensionavgift och telefon, ersättning för tings- och diverse andra tjänsteresor samt lön till tjänstebitråde. Den väckta frågan är alltså av betydande räckvidd såväl principiellt som ur kostnadssynpunkt.

Vad först angår de jämförelsevis mindre betydande poster för pensionsavgift och telefon samt för tjänsteresor, vilka i den vid motionen nr 65 i första kammaren fogade bilaga beräknats till respektive 400 kronor och 200 kronor, torde böra framhållas, dels att de tjänstemännen åliggande pensionsavgifter under inga förhållanden torde kunna betraktas såsom sådana expenser i tjänsten, för vilka ersättning av statsmedel kan ifrågakomma, dels ock att landsfiskalerna redan i väsentlig omfattning av statsmedel åtnjuta gottgörelse för tjänsteresor samt för telefonavgifter, och att frågan om utsträckning av denna rätt icke synes böra prövas i den ordning och det sammanhang nu ifrågasatts.

Av de kostnader, för vilkas bestridande det höjda förvaltningsbidraget skulle vara avsett, återstå härefter de i förenämnda bilaga upptagna posterna: lön till tjänstebitråde, beräknad till 1,800 kronor, och till hyra för kontorslokal med värme och belysning, beräknad till 500

kronor. Vad sistnämnda post beträffar, torde landsfiskalerna, i likhet med en hel del andra befattningshavare, i allmänhet hava sin tjänst-lokal förlagd till bostaden; och något rum utöver bostadsbehovet torde knappast vara för tjänstegöromålen erforderligt, annat än i den mån det till äventyrs kan behövas för arbetsplats åt tjänstebitråde.

Härav torde framgå, att det är frågan om beredande på statsverkets bekostnad av tjänstebiträden åt landsfiskalerna, som utgör kärnpunkten i de nu väckta motionerna.

I denna fråga har kungl. statskontoret yttrat sig i underdånigt ut-låtande den 31 december 1918 angående landsfiskalskårens rekrytering m. m., återgivet i det vid propositionen nr 303 till 1919 års riksdag fogade utdrag ur statsrådsprotokollet den 11 mars 1919. Kungl. statskontoret framhöll i nämnda utlåtande, att behov av tjänstebitråde yppat sig för landsfiskalerna i riket, men uttalade, att ämbetsverket fann det vanskligt att på den då föreliggande utredningen bygga något förslag om statsbidrag till avlönande av dylika tjänstebiträden. Inom civildepartementet särskilt tillkallade sakkunnige ansågo, att man åtminstone för det dåvarande borde bortse från landsfiskalernas behov av lättnad i tjänstearbetet och att, om man således huvudsakligen fäste sig vid behovet, att för landsfiskalskårens rekrytering tillräckligt antal aspiranter bereddes tillfälle till stadgad förberedande tjänstgöring å landsfiskalskontor, det redan föreliggande utredningsmaterialet kunde anses giva vid handen, att det för ett dylikt ändamål erforderliga anslagsbeloppet kunde beräknas till 65,000 kronor. Vederbörande departementschef anslöt sig till de sakkunniges uppfattning, att man i förevarande sammanhang borde bortse från landsfiskalernas större eller mindre behov av lättnad i arbetsbördan. Att redan nu, så kort tid efter den nya fögderiförvaltningsorganisationens genomförande, anställa statsunderstödda biträden för tillgodoseende av ett dylikt behov, syntes departementschefen ej böra ifrågakomma och skulle lätteligen kunna medföra konsekvenser, vilka ej nu kunde överblickas. Däremot fann departementschefen förslaget om arvoden åt landsfiskalsaspiranter innefatta ett beaktansvärt uppslag. Men då de nya förhållandena inom landstaden icke ännu syntes hava vunnit den stadga, att man kunde avgöra, huruvida den föreslagna vägen till rekryteringssvårigheternas avhjälpan borde för framtiden anlitas, syntes det föreslagna anslaget av 65,000 kronor böra kunna ganska väsentligt reduceras, nämligen till 30,000 kronor. Riksdagen förklarade sig emellertid i skrivelse den 4 juni 1919 icke kunna godtaga Kungl. Maj:ts framställning om statsbidrag till utbildning av landsfiskalsbiträden, då nämligen riksdagen av den i ämnet lämnade utredningen icke blivit

övertygad om, att den föreslagna utvägen vore den lämpligaste. Förhållandena inom den nya landsstatsorganisationen syntes för övrigt ännu icke hava vunnit den stadga, att det vore möjligt — särskilt med hänsyn till de abnorma tidsförhållanden, som sedan dess tillkomst varit rådande — att redan nu taga ställning till berörda spörsmål. Ytterligare utredning rörande denna fråga syntes riksdagen sålunda av behovet påkallad.

Av det förestående lär framgå, att, då icke ens det för 1919 års riksdag framlagda förslaget om anvisande av ett anslag å 30,000 kronor till arvoden åt landsfiskalsaspiranter under deras tjänstgöring å landsfiskalskontor ansetts böra föranleda till någon åtgärd förr än ytterligare utredning åstadkommits, det nu föreliggande, långt mera vittgående förslaget om anvisande åt varje landsfiskal i riket av 1,800 kronor för avlönande av tjänstebiträde torde erfordra närmare utredning, innan det till prövning upptages. Vid en sådan utredning, som torde kunna äga rum blott på föranstaltande av Kungl. Maj:t, torde måhända även böra undersökas, dels i vad mån landsfiskalernas utgifter i och för tjänsten motvägas av sportelinkomster, dels i vad mån landsfiskalerna kunna anses för sina tjänstelokaler behöva utrymme utöver vad som erfordras till bostad, dels ock i vad mån det nu utgående förvaltningsbidraget är otillräckligt för bestridande av kostnaden för skrivmaterialier och kontorsutensilier.

På grund av vad sålunda anförts, anser kungl. statskonsoret för sin del resultatet av en dylik utredning böra avvaktas, innan åtgärd vidtages i det i motionerna angivna syftet.

Stockholm den 18 mars 1920.

PER SÖDERMARK.

C. A:SON LEIJONHUVUD.

N. SPILHAMMAR.

K. BECKMAN.

GUSTAF ALVE.

A. J. Bagge.

Tabell över anslagen under riksstatens för år 1921 femte huvudtitel.

Socialdepartementet.

		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
A. Departementet.		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
1	Departementschefen			17,000	
2	Provisorisk löneförhöjning för departementschefen, <i>förslagsanslag</i> , högst				7,000
3	Departementets avdelning av Kungl. Maj:ts kansli.			182,900	
4	Övergångsstat, <i>förslagsanslag</i> , högst			15,600	
5	Departementets verksamhet, <i>förslagsanslag</i> , högst				10,500
Säger för departementet				215,500	17,500
B. Sociala verk och inrättningar.					
Riksförsäkringsanstalten:					
1	Riksförsäkringsanstalten	113,600			
2	Riksförsäkringsanstaltens verksamhet, <i>förslagsanslag</i>		1,123,400		
3	Kostnader enligt 19 och 37 §§ i lagen om försäkring för olycksfall i arbete, <i>förslagsanslag</i>	50,000			
4	Ersättning till postverket för dess bestyr för riksförsäkringsanstalten, <i>förslagsanslag</i> , högst		11,700		
5	Ersättning till postsparbanken för dess bestyr för riksförsäkringsanstalten, <i>förslagsanslag</i> , högst		39,300		
6	Statens bidrag till fiskares försäkring, <i>förslagsanslag</i>	34,000		197,600	1,174,400
Försäkringsrådet:					
7	Försäkringsrådet			65,500	
8	Försäkringsrådets verksamhet, <i>förslagsanslag</i>				55,000
Socialstyrelsen:					
9	Socialstyrelsen	207,900			
10	Socialstyrelsens verksamhet, <i>förslagsanslag</i> , högst		78,300		
11	Allmän bostadsräkning, <i>förslagsanslag</i> , högst		75,000		
12	Allmän levnadskostnadsundersökning, <i>förslagsanslag</i> , högst		40,000		
13	Levnadskostnadsundersökning bland de mindre bemedlade klasserna av landsbygdens befolkning, <i>förslagsanslag</i> , högst		20,000		
14	Ersättning åt förlikningsmän m. m. för medling i arbetstvister, <i>förslagsanslag</i>		144,000		
15	Central skiljenämnd för vissa arbetstvister, <i>förslagsanslag</i>		60,000		
16	Bidrag till bestridande av kostnaderna för särskilda skiljedomare i arbetstvister, <i>förslagsanslag</i>		20,000		
17	Offentliga arbetsförmedlingen i riket, <i>förslagsanslag</i>		200,000		
18	Medellösa arbetssökandes resor, <i>förslagsanslag</i>		30,000		

		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
19	Bekämpande av arbetslösheten, <i>förslagsanslag</i> , högst		1,000,000		
20	Internationella föreningen för arbetslöshetens bekämpande, <i>förslagsanslag</i> , högst		750		
21	Mellanfolkliga arbetsamtet i Basel, <i>förslagsanslag</i> , högst...		750	207,900	1,668,800
Arbetarskydd:					
22	Yrkesinspektionen.....	164,100			
23	Personligt lönetillägg åt yrkesinspektrisen Kerstin Hessel- gren, <i>förslagsanslag</i> , högst		1,000		
24	Yrkesinspektionens verksamhet, <i>förslagsanslag</i> , högst		54,050		
25	Permanent utställningen i Stockholm av skyddsanord- ningar mot olycksfall och ohälsa i arbetet, <i>förslags- anslag</i> , högst		8,000	164,100	63,050
Statens tvångsarbetsanstalter:					
Statens tvångsarbetsanstalt å Svartsjö:					
26a	<i>Bestämt anslag</i>	89,100			
26b	<i>Förslagsanslag</i>	200,000			
		289,100			
Statens tvångsarbetsanstalt i Landskrona:					
27a	<i>Bestämt anslag</i>	36,400			
27b	<i>Förslagsanslag</i>	130,000			
		166,400		455,500	
Nyktterhetsverksamhet:					
Alkoholistvård:					
28	Ny statens vårdanstalt för alkoholister vid Svartsjö, <i>förslagsanslag</i>	50,000			
29	Avlöningar och vikariatsersättningar åt befatt- ningshavare vid statens vårdanstalt å Salbo- hed för alkoholister, <i>förslagsanslag</i> , högst	21,885			
30	Driftkostnaderna i övrigt för statens vårdanstalt å Salbohed för alkoholister, <i>förslagsanslag</i>	66,000			
31	Erkända och enskilda alkoholistanstalters drift- kostnader, <i>förslagsanslag</i>	100,000			
32	Statens kostnader för farliga alkoholister m. m., <i>förslagsanslag</i>	17,000			
33	Anordnande av erkända alkoholistanstalter, <i>reservationsanslag</i>	10,000			
34	Sakkunnigt biträde hos socialstyrelsen för ären- den rörande alkoholistvården, <i>förslagsanslag</i> , högst.....	3,600		268,485	
Främjande av nyktterhet och motarbetande av drycken- skapens följder:					
35a	<i>Förslagsanslag</i> , högst	22,750			
35b	<i>Reservationsanslag</i>	3,000		25,750	294,235
Sjukförsäkring:					
36	Sjukkasvevisandets befrämjande, <i>förslagsanslag</i>	1,700,000			
37	Extra statsbidrag för år 1920 åt registrerade sjukkassor, <i>förslagsanslag</i>		1,500,000		
38	Sjukkassor, som meddela moderskapsunderstöd, <i>förslagsanslag</i>		110,000		
39	Tillsyn över understödsföreningarna, <i>förslagsanslag</i> , högst		6,000	1,700,000	1,616,000

		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
40	Arbetsrådet: Kostnader för tillämpning av lagen om arbetstidens be- gränsning m. m., <i>förslagsanslag</i>				150,000
Allmänna pensionsförsäkringen:					
41	Pensionsstyrelsen	405,900			
42	Pensionsstyrelsens verksamhet m. m., <i>förslagsanslag</i>		586,000		
43	Statens kostnad för pensionstillägg och understöd åt de personer, som äro därtill berättigade jämlikt lagen om allmän pensionsförsäkring enligt dess lydelse före lagen den 8 juni 1915, <i>förslagsanslag</i>		16,075,000		
44	Bidrag till understöd åt de personer, som genom lagen den 8 juni 1915 blivit delaktiga i den allmänna pen- sionsförsäkringen, <i>förslagsanslag</i> , högst		5,850,000		
45	Ersättning till postverket för dess bestyr med pensionsut- betalningar m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst		60,500		
46	Ersättning till postsparbanken för dess bestyr med pen- sionsutbetalningar m. m., <i>förslagsanslag</i>		168,000		
47	Ersättning till häradskrivarna för pensionsförteckningar, <i>förslagsanslag</i>		50,000	405,900	22,789,500
Fattigvård och barnavård:					
48	Fattigvården i Stockholm och landsorten	9,564			
49	Fattigvården i allmänhet, <i>förslagsanslag</i>	700,000			
50	Svenska fattigvårdsförbundet, <i>förslagsanslag</i> , högst		19,400		
51	Statsinspektion av fattigvården, <i>förslagsanslag</i> , högst		49,650		
52	Bidrag till driftkostnaderna vid arbetshem, <i>förslagsanslag</i>		100,000		
53	Allmänna barnhuset i Stockholm	84,700			
54	Frimurarbarnhuset	2,750			
55	Barnhusen i landsorten	28,380		825,394	169,050
Diverse sociala ändamål:					
56	Nationalföreningen mot emigrationen, <i>förslagsanslag</i> , högst		10,000		
57	Stiftelsen »Hemmet Fristad», <i>förslagsanslag</i> , högst		20,000		
58	Småbrukskolonin Emaus i Norrtälje, <i>förslagsanslag</i> , högst		2,500		
59	Drottning Sophias skyddshem, <i>förslagsanslag</i> , högst		4,000		36,500
Säger för sociala verk och inrättningar				4,021,894	28,016,535
C. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården.					
<i>Medicinalstyrelsen med dithörande stater.</i>					
1	Medicinalstyrelsen	240,730			
2	Medicinalstyrelsens verksamhet, <i>förslagsanslag</i> , högst		25,650		
3	Personligt avlöningstillägg till en befattningshavare i medi- cinalstyrelsen, <i>förslagsanslag</i> , högst		1,300		
Statsmedicinska anstalten:					
4	Statens bakteriologiska laboratorium 102,290				
5	Statens rättskemiska laboratorium 19,550				

		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
6	Förstärkning av anslaget till statens rättskemiska laboratorium, <i>förslags- anslag</i> , högst	2,500			
7	Statens farmaceutiska laboratorium, <i>för- slagsanslag</i> , högst	20,700			
8	Förste provinsialläkare och provinsialläkare	1,451,300	23,200		
9	Skrivbiträde och övriga expenser åt förste provinsialläkare m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst		52,400		
10	Åstadkommande av ett omedelbart provisoriskt avhjälpande av läkarbristen i Norrbottens, Västerbottens och Jämtlands län, <i>förslagsanslag</i> , högst		50,000		
11	Flyttningsbidrag åt vissa provinsialläkare, <i>förslagsanslag</i>		4,000		
12	Resestipendier åt förste provinsialläkare m. fl., <i>reservationsanslag</i>	5,000			
13	Avlöning åt civila läkarstipendiater, <i>reservationsanslag</i>	31,000			
14	Bidrag till extra provinsialläkares avlöning, <i>förslagsanslag</i>	40,000		1,889,870	156,550
<i>Sjukvårdsanstalterna.</i>					
Sinnessjukvårdsanstalterna:					
15	Hospitals underhåll, <i>förslagsanslag</i> ...	8,100,000			
16	Bidrag till befordringsavgifter för vissa befattningshavare vid statens hospi- tal och asyl, <i>förslagsanslag</i> , högst	45,000			
17	Resestipendier åt vid statens hospital och asyl anställda läkare, <i>reserva- tionsanslag</i>	1,000			
18	Nytt hospital vid Hälsingborg, <i>reserva- tionsanslag</i>	1,000,000			
19	Nya paviljonger för oroliga sjuka vid Sätters och Västerviks hospital, <i>reservationsanslag</i>	800,000			
20	Bostadshus för hospitalspersonal, <i>re- servationsanslag</i>	563,500			
21	Bostadshus för personal vid Stock- holms hospital, <i>reservationsanslag</i>	132,500			
22	Bostadshus för personal vid Uppsala hospital och asyl, <i>reservationsanslag</i>	100,000			
23	Vattenreningsverk vid Östersunds hos- pital, <i>reservationsanslag</i>	100,000			
24	Anstalter för obildbara sinnesslöa, <i>för- slagsanslag</i>	450,000			
25	Anstalter för bildbara sinnesslöa, som icke äro fallandesjuka, <i>förslagsanslag</i>	700,000			
26	Epileptikeranstalter, <i>förslagsanslag</i> ...	100,000	9,351,000	2,741,000	
Övriga sjukvårdsanstalter:					
27	Lasarets underhåll	15,774			
28	Resestipendier åt ordinarie läkare vid länslasarett m. fl., <i>reservationsanslag</i>	3,000			
29	Underhåll av Järvsö sjukhus för spe- täliska	23,500			
30	Täckande av brist å anslaget till underhåll av Järvsö sjukhus för spetäliska, <i>förslagsanslag</i> , högst ...	16,500			

		Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
31	Bidrag för driftkostnaderna vid tuberkulosjukvårdsanstalter, <i>förslagsanslag</i>				
	2,500,000				
32	Resebidrag till vissa patienter vid kustsanatorierna, <i>förslagsanslag</i> ...	15,000			
33	Resestipendier åt läkare för studier i tuberkulosjukvård, <i>reservationsanslag</i>	2,000			
34	De genom medel ur Konung Oscar II:s jubileumsfond inrättade folksanatorierna, <i>förslagsanslag</i> , högst	750,000			
35	Statsbidrag till dispensärverksamhet, <i>förslagsanslag</i>	250,000			
36	Behandling av medellösa lupuspatienter från landsorten, <i>förslagsanslag</i> ...	30,000			
37	Radiumhemmets verksamhet, <i>förslagsanslag</i> , högst	35,000			
38	Resebidrag till vissa patienter vid radiumhemmet, <i>förslagsanslag</i>	15,000			
39	Statsbidrag för uppförande, inrättande eller inlösen av epidemisjukhus, <i>förslagsanslag</i>	2,000,000			
40	Statsbidrag för driften av epidemisjukhus, <i>förslagsanslag</i>	600,000			
		2,574,274	3,681,500		
	Vanföreväsendet:				
41	Kliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg, <i>förslagsanslag</i>	179,500			
42	Polikliniker vid vanförestalterna i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg, <i>förslagsanslag</i>	15,000			
43	Underhåll av skol- och uppfostringshem för vanföra, <i>förslagsanslag</i>	181,400			
44	Bidrag till resor för vanföra jämte vårdare, <i>förslagsanslag</i>	35,000			
45	De i Stockholm, Göteborg och Hälsingborg inrättade undervisningsanstalterna för vanföra m. m., <i>förslagsanslag</i>	184,500			
		545,400		12,470,674	6,422,500
	<i>Hälsovård i allmänhet.</i>				
46	Kostnader för allmän hälso- och sjukvård, <i>förslagsanslag</i> ...	275,000			
47	Lindring i mindre bemedlade patienters å landsbygden sjukvårdskostnader, <i>förslagsanslag</i>		230,000		
48	Anordnande av en statens skola för utbildning av distriktsköterskor, <i>förslagsanslag</i>		8,000		
49	Stipendier för sjuksköterskor för genomgående av en statens skola för utbildning av distriktsköterskor, <i>förslagsanslag</i> , högst		20,000		
50	Statsbidrag för anställning av distriktsköterskor, <i>förslagsanslag</i>		250,000		
51	Statsbidrag till avlöning åt distriktsbarnmorskor, <i>förslagsanslag</i>		500,000		
52	Barnmorskeundervisningen och barnbördshuset	38,680			
53	Fortbildningskurser för barnmorskor, <i>förslagsanslag</i> , högst ...		4,000		
54	Ortopediska institutet	8,250			
55	Skyddskoppypningen, <i>förslagsanslag</i>	240,000			
56	Karantänsanstalten på Kängö, <i>förslagsanslag</i> , högst	16,600			

	Ordinarie anslag	Extra anslag	Ordinarie anslag	Extra anslag
	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
57 Skötsel av den å karantänsanstalten på Kängö befintliga kol-oxidapparaten, <i>förslagsanslag</i> , högst		1,000		
58 Personligt lönetillägg åt karantänsläkaren på Kängö G. E. Hjortzberg, <i>förslagsanslag</i> , högst		500		
59 Bidrag till odling av frön för uppdragande av medicinalväxter m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst		3,000		
60 Svenska läkarsällskapet	3,000			
61 Stipendier för deltagande i medicinska fortsättningskurser m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst		12,000		
62 Resestipendier åt civila läkare	3,500			
63 Sveriges andel i kostnaderna för den internationella hälsovårdsbyrån i Paris, <i>förslagsanslag</i>	7,000		592,030	1,028,500
Säger för medicinalstaten samt hälso- och sjukvården			14,952,574	7,607,550
D. Överståthållarämbetet.				
1 Överståthållarämbetet			123,822	
2 Utgivande av »Polisunderrättelser», <i>förslagsanslag</i> , högst ...				95,000
3 Centralbyrå för fingeravtryck, <i>förslagsanslag</i>				30,000
Säger för överståthållarämbetet			123,822	125,000
E. Landsstaten.				
1 Landshövdingarna			318,500	
2 Tjänstemän och betjänte vid länsstyrelserna			1,438,250	
3 Sakkunniga till biträde vid utredningar m. m., <i>förslagsanslag</i> , högst			12,000	
4 Arvoden åt extra länsnotarier m. m., <i>reservationsanslag</i>			383,000	
5 Fögderiförvaltningarna			2,358,531	
6 Vikariatsersättningar vid fögderiförvaltningarna, <i>förslagsanslag</i>			25,000	
7 Övergångsstat			39,500	
8 Ortstillägg till vissa tjänstemän och betjänte vid landsstaten i Göteborgs och Bohus län, <i>förslagsanslag</i> , högst				3,750
9 Avlöning och underhåll av särskild polisstyrka på landet, <i>förslagsanslag</i>				800,000
10 Ersättning åt lappfogdar m. m., <i>reservationsanslag</i>				41,550
Säger för landsstaten			4,574,781	845,300
F. Diverse.				
1 Understöd åt kommuner m. fl. för uppförande av vissa bostadsbyggnader, <i>reservationsanslag</i> , att av byggnadsskatt direkt utgå				6,500,000
2 Extra lönetillägg, <i>förslagsanslag</i>				3,000
3 Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i>			500,000	
4 Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i>			400,000	
5 Kommittéer och utredningar genom sakkunniga, <i>förslagsanslag</i>			225,000	
6 Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i>			40,000	
7 Skrivmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i>			1,000,000	
8 Tryckningskostnader, <i>förslagsanslag</i>			300,044	
Säger för diverse			2,465,044	6 503,000
Summa			26,353,615	43,114,885